

Nan Solat Pablo Isnan Ipogaw id Roma

Nan Maipanggep Isnan Solat

Nan solat Pablo isnan mamati id Roma et naisolat ay mangipagtek isnan mangkaytana ay omeymangbisita ken daida. Nan kayatna et men-it-itdo isnan mamati id isdi is sin-awyan esanapay itoloy ay omeym id Espanya.

Ninsolat ay mangipaawat ken daida isnan maawatana maipanggep isnan pammati ken Jesus. Laydena ay ipagtek ken daida nan masapol ay ik-ikkan nan ipogaw no mamatida ken Kristo. Isnan am-in ay solat ay insolat Pablo et nan naay ay solatna isnan iRoma nan kad-an nan kaadowan nan inbagana ay maipanggep isnan pammati ken Jesus. Idi pinakomostaana nan mamati id Roma ya inbagana nan mangilol-owalowana ken daida danat ibaga nan kayatna ay ipagtek isnan solat et siya na nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana isnan ipogaw. Inbagana ay gapo isnan pammati et kedeng, maid teken. (1:17)

Kinwanin Pablo en am-in ay ipogaw, olay Judio wenna baken et masapol ay mapakawan nan basbasolda tapno mabalin ay maitapida ken Apo Dios tay palisoda ay managbasol. Ngem kedeng nan pammatin di ipogaw ken Jesu Kristo is gapo ay mapakawanda. Nan maisned et inbagan Pablo nan kaneg nan balo ay biyag ay wada isnan maitapi ken Jesus gapo isnan mapakawanan nan

basbasolda. Nan mamati et makaan nan mangbosowanda ken Apo Dios ya mawayaanda ay adi mangitoltoloy ay bomasol gapo isnan badang nan Ispirito Santo. Isonga maipalobosda ay adi maitapi isnan dosa ay maid patenggana.

Isnan kapitolo 5 engganay 8 et ibagbagan Pablo nan kaosalan nan linteg Apo Dios ya nan esa et nan kabaelan nan Ispiriton Apo Dios isnan biyag di mamati. Nan maisned et ibagbagana nan planon Apo Dios isnan Judio ya nan baken Judio ay makwani en Gentil. Kinwanina en nan mang-adyanan nan Judio ken Jesus et siya nan epdas ninemnem Apo Dios tapno mawayaan nan tap-in di ipogaw ay mangdenge isnan badangna ta maisalakanda abes gapo isnan inikkan Kristo. Ngem kinwanin Pablo ay adi maitoltoloy ay enggana nan mang-adyanan nan Judio ken Jesus.

Isnan maisned ay insolat Pablo et ibagbagana nan osto ay ikkan di mamati, am-amed nan maipanggep isnan ikkanda ay menlinayad. Inbagana gedan nan ikkanda ay mensilbi ken Apo Dios ya nan menlinayadanda ya nan masapol ay ikkanda ay mangtongpal isnan menlelebbeng ya nan osto ay maikkan no mendowadowa nan nemnemda maipanggep isnan bilin Apo Dios. Isnan kombos nan solat et inbagana nan mangday-dayawana ken Apo Dios ya nan ipalowalona ken daida ya nan ipogaw ay menpakomostaana.

Nan wada isna:

Login nan solat ya nan napateg ay inbagana 1:1-17

Nan maisalakanan di ipogaw nan masapol 1:18-3:20

Nan inikkan Apo Dios ay mangisalakan isnan ipogaw 3:21-4:25
Nan balo ay biyag ay magapo ken Jesu Kristo 5:1-8:39
Nan planon Apo Dios maipanggep isnan Judio 9:1-11:36
Nan ogalin di mamati 12:1-15:13
Nan kombos nan solat 15:14-16:27

Nan Login Nan Solat

¹ Sak-en si Pablo ay esay baan Jesu Kristo ay mensolat ken dakayo id issa Roma. Napiliyak ay esay apostolisna. Dinotokan Apo Dios sak-en tapno om-omeyak ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay nagapo ken siya. ² Nan gawis ay damag ay kankanak et inkalin Apo Dios id kasikasin. Inbagana isnan mamadtona et siya nan insolsolatda gedan isnan liblo ay inpasolatna. ³ Inpasolatna nan maipanggep isnan Anakna ay si Jesu Kristo ay Apo tako. Nan maipanggep isnan kaipogawna et naiyanak siya isnan naay ay batawa et nan alapona et din si David. ⁴ Ngem nan maipanggep isnan kadiosna et nan kasina natagowan nan pilmi ay nangipagtek ay siya nan Anak Apo Dios.

⁵ Gapo ken siya et inted Apo Dios ken sak-en nan gawis ay badangna danapay ninbalinen sak-en is esay apostolis Kristo. Inikkana di tapno aw-awisek nan kaipoipogaw ay nagapo isnan natkenatken ay il-ili tapno mamatida ken Kristo. Tay no siya di nan ommat et madaydayaw siya. ⁶ Maitatapi kayo gedan id issa Roma isnan ipogaw ay inayagan Apo Dios ay maitapi ken Jesu Kristo.

⁷ Isonga mensolatak ken dakayo issa ay laylayden Apo Dios ay inayagana ay menbalin is ipogawna. Sapay koma ta kanayon ay liknaenyo nan anos ya layad ya nan natalna ay nemnem ay magagapo ken Apo Dios ay Ama tako yas Apo Jesu Kristo.

Nan Mangkaytan Pablo Ay Pasyalen Nan iRoma

⁸ Nan damo ay kayatko ay ibaga et meniyamanak ken Apo Dios gapo ken dakayo am-in tay nagtek isnan olay addaaddawi nan gawis ay pammatiyo. Et dengdenggen Apo Dios nan lowalok tay wada si Kristo ay mangitaktakdeg isnan mamati. ⁹⁻¹⁰ Gegetken Apo Dios ay tet-ewa nan kankanak en isnan tonggal menlowalolak et ilol-owalolak dakayo. Dawdawatek ken Apo Dios ay nang-itedak isnan awakko ay mangibagbaga isnan gawis ay damag ay maipanggep isnan Anakna tapno no kayatna et mangwaya ta omeyak pasyalen dakayo tay nabayag ay kakakakayatko. ¹¹ Tay pilmi nan layadko ay mang-ila ken dakayo tapno pomigpigpigsas nan pammatiyo isnan mangitapiyak ken dakayo isnan gawis ay maitdo ay nagapo ken Apo Dios. ¹² Nan kayatko ay kanan et ta mabadangan tako amin. Mabadanganak gapo isnan mang-ilaak isnan pammatiyo ya mabadangan kayo abes isnan pammatik.

¹³ Bebsatko, kayatko ay getkenyo ay namin ado nan nangnemnemak ay omey pasyalen dakayo ngem kanayon ay wada nan nangipasaldeng ken sak-en. Kayatko ay pasyalen dakayo tay laydek ay wada kayet ken dakayo ay iRoma nan

mamati gapo isnan ibagbagak ay kaneg nan namatiyan nan tapin di baken Judio. ¹⁴ Tay adi mabalin ay adiyak ibagbaga nan gawis ay damag isnan am-in ay kalasin di ipogaw ay nakaadal wenno egay wenno nan naidokalan wenno egay tay siya nan bilin Apo Dios ken sak-en. ¹⁵ Isonga men-galalasingak ay mang-itdo isnan gawis ay damag ken dakayo abes ay mentetee id issa Roma. ¹⁶ Adiyak polos mabain ay mangibagbaga is dana tay getkek ay siya nan mail-ilaan nan kabaelan Apo Dios ay mangisalakan isnan am-in ay mamati. Ngem nan mamati ay Judio nan damdamo ay naisalakan esapay maisalakan nan mamati ay baken Judio. ¹⁷ Men-gasingak ay mangibaga isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo tay siya di nan kagtekan nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay mapakawan nan basbasol di ipogaw tapno gawis nan pangiilaana ken daida. Kedkedeng nan mamatiyan nan ipogaw is gapona ay mabalin ay mapakawanda. Kaneg na nan esay nakwani isnan inpasolat Apo Dios ay mangwani en, “Kedkedeng nan pammatin nan ipogaw is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay matagotagoda ay enggana.”

Pilmi Ay Managbasol Nan Kaipogaw

¹⁸ Ipagpagtek Apo Dios nan mang-ad-adyana isnan ngawi isnan mangipap-ailaana isnan ligetna isnan ngawi ay ik-ikkan di ipogaw ya nan kamaid polos nemnemda ken siya. Masolsolin nan tetewa ay maipanggep ken siya gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda. ¹⁹ Kinwanik ay solsolinenda tay nalaka ay getkenda nan maipanggep ken siya no

kayatda tay inpailan Apo Dios dadlo. ²⁰ Tay ninlogi isnan nangboliwan Apo Dios isnan batawa et wada nan naipagtek ay maipanggep ken siya. Olay adi kaila ngem nalaka ay getken tako nan kadiosna ya nan pilmi ay kabaelana ay maid patenggana gapo isnan mangiilaan tako isnan binoliwna. Isonga maid polos lasonda ay adi mangtek isnan tet-ewa. ²¹ Getkenda ay wada si Apo Dios ngem adida kayet patgen dapay siya nan osto ay mapateg ya adida mensalamat ken siya. Nodi nan nemnemda et ninbalin is maid polos paayna isonga am-amed menbolinget nan nemnemda. ²² Kankananda en masilibda ngem am-amedda ninbalin ay adi makanemnem is osto. ²³ Tay imbis si Apo Dios ay kangatowan ya adi katkatey nan patpatgenda ngem nan sinang didios ay sapsapowenda ay paliso nan kail-anda isnan ipogaw ay nalaka ay mamaid wenno isnan koykoyat wenno isnan tap-in di matagtago nan patpatgenda. ²⁴ Isonga baybay-an Apo Dios daida ay mang-ikkan isnan kompolmi ay kadodogis ay maikkan ay laydenda ay ikkan. Ibabainda nan awakda gapo isnan ngawi ay ik-ikkanda. ²⁵ Sinokatanda nan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios ta nan baken tet-ewa nan patiyenda. Tay nan patpatgenda et nan binoliw Apo Dios dadapay adi patgen nan nangboliw is dana dapay siya nan osto ay madaydayaw ay enggana. Tet-ewa sa.

²⁶ Gapo tay siya dadi nan inik-ikkanda isonga baybay-an Apo Dios daida ay mang-ik-ikkan isnan kababain. Olay nan bababai, sinokatanda nan osto isnan baken osto ay nemnem ay maipanggep

isnan awakda. ²⁷ Paliso isnan ik-ikkan nan lalalaki. Dinokoganda nan osto ay omasawaan nan ipogaw tay nan iib-ada ay lalalaki nan bigbigawenda ay asawaen. Kababain di tay kadodogis nan ikkan nan lalalaki isnan iib-ada ay lalalaki. Isonga nan ngawi ay ommat isnan awakda gapo isnan kadodogis ay ik-ikkanda et maibagay ken daida. ²⁸ Gapo tay adida paayen nan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios isonga binaybay-an Apo Dios daida ay mennemnemnem is baken osto ya maid kapaayana. Isonga ik-ikkanda nan baken gawis ay maikkan. ²⁹ Nanapno nan nemnemda isnan am-in ay ngawi. Kaykayatda ay mangipasakit isnan iib-ada ay ipogaw dadapay adi mapnek isnan wada ken daida. Omaapalda, pomapateyda, somasapeda, somisikapda, ³⁰ somosolbogda ya tomatayoktokda. Kaseselatda si Apo Dios ya maid lispitoda isnan kompolmi ay ipogaw. Ipapangatoda nan awakda dadapay men-et-etek. Kanayon ay nemnemenda nan awnitda ikkan ay ngawi dadapay adi polos patiyen nan napowanda. ³¹ Adida polos matalek ay ipogaw. Maid layadda wenno seg-angda ya maid nemnemda ken Apo Dios. ³² Olay getkenda nan linteg Apo Dios ay mangwani en osto no madosa ay eng-enggana nan ipogaw ay mang-ikkan is dadi ngem ik-ikkanda kayet. Et baken kedkedeng di is ik-ikkanda nodi nan am-amed ngawi et nan men-gasinganda no soloten nan tapin di ipogaw ay mang-ikkan isnan kaneg nan ik-ikkanda.

Malak-am Nan Judio Gedan Isnan Madosaan Nan Kaipoopogaw

¹ Ay kananyo en ngawingawi ay ipogaw da todi? Ngem kanak ken dakayo en maid polos lebbengyo ay mangbanag ken daida tay paliso nan ik-ikkanyo isnan ik-ikkanda. Isonga no banbanagenyo daida et itaptapiyo ay mangbanbanag isnan awakyo. ² Getken tako ay ostoosto nan mangdosaan Apo Dios isnan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi ay kaneg da todi. ³ Isonga ayke osto no nemnemenyo ay adi kayo madosa dapay ik-ikkanyo nan ngawi ay paliso isnan ik-ikkan nan ipogaw ay banbanagenyo?

⁴ Adiyoy patgen samet nan pilmi ay anos Apo Dios ken dakayo. Ay adiyoy getken ay pilmi ay an-anosan Apo Dios dakayo tay sesesed-ena nan mangibabawiyanyo isnan ngawi ay ik-ikkanyo?

⁵ Ngem dakayo et adi kayo menbabawi tay menkenteg nan oloyo. Isonga am-amed nan madosaanyo isnan agew ay mangipailaan Apo Dios isnan ligetna ay mangdosa isnan egay nangpati ken siya isnan mangbanagana ay maiyostoosto isnan kaipoopogaw. ⁶ Tay awnit ited Apo Dios nan ostoosto ay maibagay isnan inik-ikkan nan tonggal esay ipogaw. ⁷ Nan ipogaw ay gawigawis nan inik-ikkana gapo isnan nanggambangamana isnan makiteana ken Apo Dios ay enggana ya nan mangdayawana ken siya et ited Apo Dios ken siya nan biyag ay maid patenggana. ⁸ Ngem nan ipogaw ay mangipaon-ona isnan kaykayatda ya mang-adi ay mangpati isnan tet-ewa ay maipanggep ken Apo Dios tapno ik-ikkanda nan ngawi et awnitda

lak-amen nan pilmi ay liget Apo Dios. ⁹ Owen, siya di nan ommat isnan am-in ay ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan ngawi, olay no Judioda wenno baken. ¹⁰ Ngem nan mang-ik-ikkan isnan gawis et awnitda ganaben nan maitapiyanda ken Apo Dios ay enggana danapay ipangato ya dayawen daida. Ommat di abes isnan Judio ya nan baken Judio. ¹¹ Tay maid ipogaw is pawedwed-en Apo Dios isnan mangbanagana ken daida. ¹² Isonga am-in ay bomasbasol ay olay no Judio wenno baken et madosada ay eng-enggana. Nan baken Judio et adida getken nan linteg Apo Dios ay intedna isnan Judio isonga baken nan lintegna is osalena ay mangbanag ken daida. Ngem madosada kayet ay maisiyan ken Apo Dios ay eng-enggana gapo isnan basbasolda. Ngem nan osalen Apo Dios ay mangbanag isnan Judio isnan basbasolda et nan lintegna tay sigod ay getkenda. ¹³ Tay baken nan mangtekan nan ipogaw isnan linteg Apo Dios is gapo ay gawis nan pangiilan Apo Dios ken daida nodi masapol ay tongtongpalenda.

¹⁴ Olay no adi getken nan baken Judio nan naayda ay linteg ay naited ken Moses et mailasin ay getkenda kayet nan osto ya nan baken osto ay maikkan ay kaneg nan naibaga isnan linteg. Isonga magtek ay nan nemnemda nan mangilin-linteg ken daida ay olay adida getken nan naisolat ay linteg Moses. ¹⁵ Ipap-ailada isnan ik-ikkanda ay getkenda nan osto ay maikkan ay kaneg nan inbilin Apo Dios isnan kaipoipogaw. Getkenda tay nan nemnemda nan mangibaga ken daida no gawis wenno baken gawis nan ik-ikkanda. ¹⁶ Isonga kaneg nan ibagbagak isnan gawis ay

damag et madosa nan am-in ay bomasbasol. Awnit ommat di isnan agew ay ipabanag Apo Dios ken Jesu Kristo nan am-in, ay olay nan adi kakagtek ay wada isnan nemnem di ipogaw.

Baken Nan KaJudion Di Ipogaw Is Napateg Ken Apo Dios Nodi Nan Mangtongpalanda Isnan Bilbilina

¹⁷ Dakayo ay iib-ak ay Judio, wada nan ibagak ken dakayo. It-it-ekyo nan kaJudioyo ay mangmangwani en gawis nan nemnem Apo Dios ken dakayo tay wada ken dakayo nan lintegna. It-it-ekyo nan mangtekanyo ken siya ay tet-ewa ay Dios. ¹⁸ Tet-ewa ay getkenyo nan kayatna ay maikkan et gapo isnan mangtekanyo isnan lintegna et oowenanyo nan gawis. ¹⁹ Isnan nemnemyo et maibagay kayo ay men-itdo isnan adi mangtek ken Apo Dios ay mangipagtek ken daida isnan adida getken. ²⁰ Nalaing kayo kano ay mang-eset isnan baken osto ay ik-ikkanda. Kaneg kayo kano mistolo is men-itdo is oongong-a. Mabalina ay ikkanyo kano tay getkenyo nan linteg Apo Dios ay kad-an nan am-in ay osto ya tet-ewa. ²¹ Ngem dakayo ay men-it-itdo et it-itdowanyo nan iib-ayo ngem kanak en aytay dakayon adi itdowan nan awakyo? Ibilbilinyo ken daida ay mangmangwani en, “Adi kayo mangak-akew.” Ngem ay tet-ewa ngen ay adi kayo mangak-akew? ²² Kankananyo abes en, “Adi kayo menkamkamolala.” Ngem ay tet-ewa ay adiyoy ik-ikkan ngen? Pilmi ay ad-adyanyo nan tinagtago ay sinang didios ngem ik-ikkanyo nan ngawi tay aped kayo songsonggep isnan kad-an da todi ay ngawi ken

dakayo ay mang-ak-akew isnan nabanol ay wada isnan kad-anda. ²³ It-it-ekyo nan kawadan nan linteg Apo Dios ken dakayo ngem ibabainyo si Apo Dios isnan adiyong mangtongtongpalan isnan lintegna. ²⁴ Kaneg nan naisolat ay mangwani en oy-oyawen nan baken Judio si Apo Dios gapo isnan il-ilaenda ken dakayo.

²⁵ Mapaay nan kaJudioyo no tongtongpalenyo nan linteg Apo Dios. Ngem no adiyong tongpalen et maid polos paayna. Kanegyo nan baken Judio ay baken ipogaw Apo Dios. ²⁶ Paliso isnan baken Judio tay no tongtongpalenda nan linteg Apo Dios et kanegda Judio met laeng abes ay ipogaw Apo Dios. ²⁷ Isonga awnit idalom nan baken Judio dakayo ay Judio ay mangwani en, “Lebbengna no madosa kayo.” Kananda di tay olay wada ken dakayo nan naisolat ay linteg Apo Dios ngem adiyong tongtongpalen ay olay no ipailayo nan maitatapiyanyo isnan Judio isnan ninpasegyatanyo ay kaneg nan ogali tako ay Judio. Dapay daida ay baken Judio ay egay nasegyatan et tongtongpalenda nan linteg Apo Dios. ²⁸⁻²⁹ Tay nan tet-ewa ay Judio ay ipogaw Apo Dios et daida nan ipogaw ay ostoosto nan nemnemda. Baken nan menpasegyatan nan ipogaw is mangipaila ay tet-ewa ay ipogaw Apo Dios siya tay nan oson nan awakna et kedeng nan madalosan ay baken nan nemnemna. Tay nan masokatan nan nemnem di ipogaw tapno managtongpalda et nan Ispirito Santo nan kaobla ay baken nan linteg. Et daida nan tet-ewa ay ipogaw Apo Dios. Et olay maid dayawda isnan ipogaw ngem daydayawen Apo Dios daida.

3

Ostoosto Am-in Nan Ik-ikkan Apo Dios

¹ No kaneg todi nan tet-ewa, sino ngen nan kagag-awis nan kaJudion nan ipogaw isnan baken Judio? Ay waday paay nan kaJudio tako? ² Kaysan nan kagag-awisna. Tay nan damo et intalek Apo Dios isnan Judio nan damo ay kalina ay inpasolatna. ³ Tet-ewa ay adi matalek nan tapina ken daida. Ngem adi kabalin ay kanan tako en adi matalek si Apo Dios. ⁴ Tay olay no menkamkam-pot am-in nan ipogaw et adi polos mabalin ay menkampot si Apo Dios. Kaneg nan naisolat isnan kalina id kasikasin ay mangwani en,

“Tet-etet-ewa ay magtek ay ostoosto nan am-in ay ikkan ya nemnem Apo Dios isnan kankanana. Olay no waday mangipabasol ken siya ngem siya kayet nan tet-ewa.”

Siya di nan naisolat ay maipanggep ken siya.

⁵ Waay kankanan nan ipogaw ay mangilaslason isnan bomasbasolanda en baken osto nan ikkan Apo Dios no dosaena daida gapo isnan basbasolda tay omam-amed kano mamagtek nan kinangatonan no maidilig nan kinaostona isnan bomasbasolanda. ⁶ Ngem kanak en adi kabalin tay no baken osto nan ik-ikkan Apo Dios et intoy ikkana ay mangbanag isnan am-in ay ipogaw? ⁷ Ngem waay wada nan mangmangwani en adi lombeng no madosa gapo isnan kampot ay kankanana tay am-amed maila kano nan katet-ewan nan kankanan Apo Dios isnan menkamkampotana isonga am-am-amed kano maila nan kinangatonan. ⁸ Ngem nan songbatko et baken osto di tay

no tet-ewa sa et gag-awis no ikkan tako nan ngawi tapno am-amed nan madayawan nan kinagawis Apo Dios. Siya sa nan kankanana nan mensolsol-bog ay mangidaldalom ken sak-en tay kananda en siya di nan it-itdok dapay baken tet-ewa. Isonga lebbengna nan awnitda madosaan.

Maid Ipogaw Is Ostoosto Nan Ik-ikkana

⁹ Isonga sino nan osto ay nemnemen tako? Ay mabalin ay kanan tako en gag-awis nan nemnem Apo Dios ken datako ay Judio mo nan nemnemna isnan baken Judio? Adi kabalin. Kaneg nan kinwanik en baan di basol datako am-in. ¹⁰ Kaneg na abes nan naisolat isnan kalin Apo Dios id kasikasin ay mangwani en,

“Maid polos ipogaw is mabalin ay gawis nan pangilaan Apo Dios ken siya. ¹¹ Maid polos makaawat isnan ostoosto ay maipanggep ken Apo Dios ya maid abes manggamgam ay mangtek ken siya. ¹² Nodi teken nan an-anggapenda isonga ninbalinda is adi mapaay ay ipogaw. Olay esang et maid mang-ikkan is ostoosto. ¹³ Kadodogis nan kankananda ay kaneg nan menpeteg ay magapgapo isnan beka. Nanapno nan dilada is kam-pot. Omipasakit nan kankananda ay kaneg nan kedet di oweg. ¹⁴ Liget ya amis nan kanayon ay kalkaliyenda. ¹⁵ Nalaka ken daida nan pomatey. ¹⁶ Dadadaelenda nan olnos ya ganas nan iib-ada ay ipogaw ay olay kompolmi nan omay-ayanda. ¹⁷ Maid polos likliknaenda is natalna ay nemnem. ¹⁸ Adida polos patgen si Apo Dios.”

Siya dadi nan inpasolat Apo Dios.

¹⁹ Getken tako ay inpasolat Apo Dios nan lintegna tapno tongpalen nan ipogaw ay nangitedana. Isonga adi kabalin ay menlason nan olay esay ipogaw isnan mangbanagan Apo Dios ken datako tay olay wada ken datako nan linteg Apo Dios et adi tako tongtongpalen. ²⁰ Isonga ibagak en maid ipogaw is mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan mangtongtongpalana isnan lintegna tay adina tongpalen am-iam-in. Isonga nan mabalin ay kaosalan nan linteg et kedkedeng nan mangipagtekana isnan ipogaw ay wada nan basolna.

Nan Inikkan Apo Dios Tapno Mabalin Ay Gawis Nan Pangiilaana Isnan Ipogaw

²¹ Ngem id wani naipagtek nan inikkan Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana isnan ipogaw. Ngem baken nan mangtongtongpalanda isnan lintegna is gapona ay olay napaneknekan nan maipanggep isnan inikkana isnan insolat Moses ya nan tapin di mamadtona. ²² Nan gapo ay mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan kaipoipogaw et gapo isnan pammati tako ken Jesu Kristo. Olay kompolmi ay ipogaw ay mamati ken Jesu Kristo et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida tay maid paamamdenna ken daida am-in. ²³ Tay managbasol tako am-in ya addaaddawi nan kinagawis tako isnan kinagawis Apo Dios. ²⁴ Ngem kaneg nan kinwanik en mabalin ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay nangsobot ken datako. Siya nan badang Apo Dios ken

datako ay maid bayadna. ²⁵ Inted Apo Dios siya ta matey gapo isnan basbasol tako tapno mabalin ay mapakawan tako gapo isnan mamatiyan tako ken siya. Inikkana di tapno ipailana ay maid polos baken osto isnan ik-ikkana tay tinongpalna ay mangdosa isnan basol. Tay olay inan-anosana nan binmasbasolan nan ipogaw id kasin ²⁶ ngem id wani inpailana ay egayna aped baybay-an nan basbasol di ipogaw tay wada si Kristo ay nadosa gapo isnan basbasol tako isonga magtek ay ostoosto nan ik-ikkan Apo Dios. Et siya abes nan mangipap-aosto isnan am-in ay mamati ken Jesus tapno gawis nan pangiilaana ken daida.

²⁷ Isonga ay waday somya is mabalin ay it-it-ek tako nan ginmawisan tako? Maid. Tay baken nan nangtongpalan tako isnan linteg Apo Dios is gapo ay ginmawis tako nodi gapo isnan pammati tako ken Kristo. ²⁸ Tay patiyenmi ay kedkedeng nan mamatiyan nan ipogaw ken Jesu Kristo is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan mangtongpalanda isnan linteg Moses. ²⁹ Nan gapo ay baken nan mangtongpalan nan ipogaw isnan linteg Moses is gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida et tay no keg todi kedkedeng nan Judio is maisalakan koma tay kedkedengda is mangtek isnan lintegna. Ngem baken di is tet-ewa tay olay no baken Judio et laklak-amen Apo Dios daida gedan. ³⁰ Es-esa nan Dios et siya nan Dios isnan am-in. Isonga gawis nan pangiilaana isnan ipogaw am-in ay Judio wenno baken gapo isnan pammatida. ³¹ Ngem baken di is kayatko ay kanan ay adi tako paayen nan linteg Apo Dios gapo tay mamati tako. Nodi am-amed

tako tongpalen nan lintegna.

4

Si Abraham Nan Esay Pagbasalan Ay Nan Pammatin Nan Ipogaw Nan Gapo Ay Gawis Nan Nemnem Apo Dios Ken Daida

¹ Nemnemen tako si Abraham ay alapo tako ay Judio id kasikasin ta getken tako ay osto ay baken nan mangtongpalan tako isnan linteg is gomawisan tako. Sino nan inommat ken siya?

² No gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan inik-ikkana et bagayna ay ninpadayaw siya. Ngem adi kabalin ay men-et-etek siya ken Apo Dios tay baken nan gawis ay inik-ikkana is gapo ay nin-gasing si Apo Dios ken siya. ³ Tay naibaga isnan inpasolat Apo Dios en adi mendowadowa si Abraham isnan kankanan Apo Dios isonga gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya gapo isnan pammatina.

⁴ Siya na nan esay pagbasalan. Nan ipogaw et no men-ob-obla, malagbo siya ngem adi tako kanan en sagot nan lagbona tay nan oblana nan sokatna.

⁵ Ngem baken keg todi nan ipogaw ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya tay maid mabalin is ikkana ay mangsokat isnan ited Apo Dios ay sagotna. Nodi nan pammatina ken Apo Dios ay mangpakpakawan isnan managbasol nan gapo ay makaganab siya. Tay nan pammatin nan ipogaw nan iilan Apo Dios sapay mabalin ay gawis nan pangiilaana ken daida. ⁶ Siya di nan wada isnan nemnem din si David isnan nangibagaana isnan pilmi ay gasing nan ipogaw ay gawis nan

pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan inik-ikkanda is gapo na. ⁷ Kinwanina en,

“Men-galalasing nan ipogaw ay pinakawan Apo Dios ay mangkalingking isnan basbasolda. ⁸ Owen, men-galalasing siya ay nangwaniyan Apo Dios en maid et basol is iilaek ken sik-a.”

Siya di nan kinwanin din si David.

⁹ Ay kedeng nan Judio ay mangsololot isnan esay lintegda ay mangwani en masapol ay men-pasegyatda is mabalin ay manglikna isnan keg todi ay gasing? Baken. Tay mabalin ay malakam abes nan baken Judio ay olay egayda nin-pasegyat. Tet-ewa na tay kaneg nan inbagak ay naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en adi mendowadowa si Abraham ken Apo Dios et gapo isnan pammatina et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ¹⁰ Isonga nemnemenyo na. Ay nasegyatan si Abraham sapay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya? Egay. Naodi nan ninpasegyatana. ¹¹ Inpasegyat Apo Dios siya tapno waday malkana ay mangpaneknek ay nan pammatin Abraham nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya ay olay egay pay laeng ninpasegyat. Isonga siya nan kaneg aman am-in nan ipogaw ay mamati ken Apo Dios et nan pammatida nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay olay adida menpasegyat. ¹² Si Abraham abes nan aman nan Judio ay nangsolot isnan ogalida ay menpasegyat. Ngem baken isnan ninpasegyatanda is gaponay ay kanegda ama siya. Nodi nan pammatida ken Apo Dios ay kaneg nan pammatin Abraham ay olay egay pay laeng menpasegyat

siya nan gapona.

¹³ Inkalin Apo Dios ken Abraham ya isnan aapona ay daida nan awnit mangtawid isnan batawa. Inkalin Apo Dios di gapo isnan gawis ay pangilaana ken siya gapo isnan kamaid dowadowan Abraham isnan kankanana ay baken isnan nangtongtongpalana isnan adoado ay lintegna. ¹⁴ Tay no maited nan inkalin Apo Dios isnan ipogaw gapo isnan mangtongtongpalanda isnan lintegna et maid kaosalan nan pammatida. Ya maid paay abes nan inkalin Apo Dios ken daida tay adida makaganab gapo isnan adida makatongpalan isnan lintegna. ¹⁵ Nan tet-ewa ay it-ited nan linteg et siya nan kaliknaan nan liget Apo Dios. Tay kedeng nan kamaid linteg is kamaid basol.

¹⁶ Isonga nan inkalin Apo Dios et mabalin ay ganaben nan ipogaw gapo isnan pammatina. Masapol ay kaneg todi tapno matongpal nan inkalin Apo Dios ken datako am-in ay aap-on Abraham ay baken kedkedeng isnan Judio ay mangpatpati isnan linteg. Badang Apo Dios di ay maid bayadna isnan am-in ay mamati ay kaneg Abraham. Tay siya nan ama tako am-in ¹⁷ ay kaneg nan naisolat ay inbagan Apo Dios ken siya ay mangwani en, “Menbalinek sik-a is aman nan adoado ay kalasin di ipogaw.” Siya di nan kinwanina. Et natongpal nan kinwanina tay isnan nemnem Apo Dios et siya nan ama tako ay mamati. Si Apo Dios nan makabael ay mangtago isnan natey ya mangpawada isnan maid et siya nan Dios ay pinatpatin Abraham. ¹⁸ Pinatpatina nan kinkinwanin Apo Dios ay olay no kega adi kabalin ay matongpal nan inkalina. Isonga tet-

ewa ay natongpal nan ninbalinana is aman nan adoado ay kaneg nan nangwaniyan Apo Dios ken siya en, “Awnit omadoado nan magapo ken sika.” ¹⁹ Egay kinmapsot nan pammatina isnan nangnemnemana isnan awakna ay maid polos kabaelana ay omanak tay nganngani ay sin-gasot nan tew-ena dapay si Sara ay asawana et adi kabalin ay maliton. ²⁰ Ngem maid sokat nan nangpatpatiyana ken Apo Dios dapay egay nindowad-owa nan nemnemna isnan inkalin Apo Dios ken siya. Nodi inam-amedna kayet nan pammatina ya dinaydayawna si Apo Dios. ²¹ Egay polos nindowadowa nan nemnemna ay kabaelan Apo Dios ay mangtongpal isnan inkalina. ²² Et siya di nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya. ²³ Ngem nan naisolat ay mangwani en nan pammatina nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken siya et baken pala ken Abraham et kedeng is naisolatana. ²⁴ Nodi nalak-am tako. Tay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako abes ay mamati ken siya ay nangtago ken Jesus ay Apo tako. ²⁵ Naited si Jesus ay natey gapo isnan basbasol tako dat tagowen Apo Dios tapno mabalin ay gawis nan pangiilaana ken datako.

5

Inpailan Apo Dios Nan Pilmi Ay Layadna Ken Datako Isnan Inikkan Kristo Ay Pala Ken Datako

¹ Isonga gapo isnan pammati tako et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ya gapo isnan inikkan Jesu Kristo ay Apo tako et nakaan nan liget Apo Dios ken datako gapo isnan basbasol

tako. ² Gapo ken Kristo et ginanab tako nan pilmi ay gawis ay badang Apo Dios ay naay tay mamati tako. Isonga men-galalasing tako isnan mang-namnamaan tako isnan awnit tako maitapiyan ken siya isnan kangatona. ³ Et baken kedeng nan gawis ay awnit ommat is gomasingan tako nodi men-gasing tako abes isnan ligat tay getken tako ay nan ligat et badangana datako tapno getken tako ay men-itpe. ⁴ Et no getken tako ay mangitpe isnan ligat et mapaneknekan ay matalek tako ay ipogaw. Dat nan banagna et getken tako ay awnit matongpal nan namnamaen tako. ⁵ Et adi tako mabainan gapo isnan namnamaen tako tay getken tako ay tet-ewa ay matongpal gapo isnan Ispirito Santo ay inted Apo Dios ken datako tay siya nan mangipaliklikna isnan pilmi ay layad Apo Dios ken datako.

⁶ Mamagtek nan pilmi ay layadna isnan inikkan Kristo tay isnan timpo ay pinilin Apo Dios et natey siya ay pala ken datako ay managbasol ay maid polos pigsana ay mang-ikkan isnan osto. ⁷ Naligat isnan kompolmi ay ipogaw ay matey ay pala isnan olay gawigawis ay ipogaw. Ngem waay wada samet nan makaikkan. ⁸ Ngem inpailan Apo Dios nan pilmi ay layadna tay natey si Kristo ay pala ken datako datakopay ngawingawi ay ipogaw ay bomasbasbasol ken siya. ⁹ Isonga am-amed nan mangisalakanan Kristo ken datako isnan liget Apo Dios isnan mangbanagana isnan kaipoipogaw tay gawis et nan pangilaan Apo Dios ken datako gapo isnan nateyan Kristo. ¹⁰ Owen, inpagayyem Apo Dios datako ken siya gapo isnan nateyan nan Anakna dapay pilmi nan nang-

ap-aposan tako ken siya. Isonga id wani isnan epdas tako nanggayyeman ken siya et amamed nan mangisalamanana ken datako gapo isnan matatagowan nan Anakna. ¹¹ Ngem baken kedeng dadi is gawis tay id wani et pilmi nan gasing tako gapo isnan mangtekan tako ken Apo Dios gapo ken Apo Jesu Kristo ay nangipagayyem ken datako ken siya.

Nan Ginanab Tako Ken Adam Ya Nan Mangawatan Tako Ken Kristo

¹² Gapo isnan basol Adam id sang-adom et siya nan ninlogiyan nan bomasbasolan di ipogaw. Et nan nateyana abes et gapo isnan binmasbasolana. Isonga am-in tako ay ipogaw et matey tako tay bomasbasol tako am-in. ¹³ Binmasbasol nan ipogaw esapay ited Apo Dios nan lintegna ken Moses. Isonga getken tako ay wada nan bilina ken daida tay no maid bilin et adi makwani en basol nan ngawi ay inik-ikkanda. ¹⁴ Getken tako ay wada nan basolda tay ninlogi ken Adam enggana ken Moses et natey nan kaipoipogaw gapo isnan basolda ay olay baken paliso nan basolda isnan basol Adam ay egay nangidnge isnan kinwanin Apo Dios ken siya.

Si Adam et wada nan naila ken siya ay maiyiso isnan inmali ay si Kristo. ¹⁵ Ngem baken nan inikkanda is men-isowanda tay nan om-ommat gapo isnan ited Apo Dios ay maid bayadna et baken paliso isnan om-ommat gapo isnan basol Adam. Tay gapo isnan basol nan esa et matey nan am-in ay ipogaw ngem gapo isnan gawis ay badang nan esa ay si Jesu Kristo et wada nan

somya ay maisalakan nan am-in. Isonga napigpigsang nan badang Apo Dios ay maid bayadna mo nan banag nan basol Adam. ¹⁶ Et teken abes nan banag nan inikkanda tay nan banag nan esesa ay basol Adam et nabanag nan ipogaw ay madosada ay eng-enggana. Ngem nan banag nan inikkan Kristo et olay adoado nan basbasol nan ipogaw et mabalin ay mapakawanda tapno gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay olay maid ibayadda. ¹⁷ Owen, gapo isnan basol nan esa et abaken nan tetey nan am-in. Ngem gapo isnan esay ipogaw abes ay si Jesu Kristo et napigpigsang nan banag nan inikkana. Kanak en napigpigsang tay am-in ay mangdawat isnan dadama ay badang Apo Dios ya isnan gawis ay pangiilaana ken daida ay sagotna et matatatatago ya maitatatatapida ken Jesus isnan mentolayana.

¹⁸ Isonga nan men-isowan da Adam ken Kristo et olay esesa adoado nan naagambit isnan inikkanda. Tay nabanag ay madosa ay enggana nan am-in gapo isnan esa ay inikkan Adam. Et gapo isnan esay ostoosto ay inikkan Kristo et mabalin ay mapalobosan nan am-in ay adi madosa isonga matagotagoda ay enggana. ¹⁹ Gapo isnan egay nangpatiyang nan esa isnan kinwanin Apo Dios et ninbalinda is managbasol am-in. Kaneg todi abes nan ninbalinan ay gawis nan pangiilaan Apo Dios isnan am-in ay mamati tay nan nangpatiyang nan esa abes nan gapona. ²⁰ Inted Apo Dios nan lintegna tapno maimatonan nan maam-amedan nan basol. Ngem isnan naam-amedan nan basbasol et inmam-amed kayet nan badang Apo Dios. ²¹ Isonga id kasin inabak nan

basol nan ipogaw et tetey nan banagna. Ngem id wani kaneg na nan nangabakan nan gawis ay badang Apo Dios isnan basol. Tay gapo isnan inikkan Apo Jesu Kristo et gawis nan pangilaan Apo Dios isnan ipogaw. Et nan banagna et matagotago tako ay enggana ken siya.

6

Nan Gapo Ay Mabalin Ay Abaken Tako Nan Ngawi

¹ Gapo tay napigpigma nan badang Apo Dios mo nan basol ay ik-ikkan tako ay mabalin ngen ay kanan tako en itoltoloy tako ay bomasbasol tapno omam-amed pay nan badang Apo Dios? ² Adi polos mabalin. Tay naabak nan kabaelan nan basol ken datako. Isonga adi kabalin ay bomasbasol tako kayet. ³ Tay getken tako ay isnan ninpabonyagan tako ay mangipaila isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo et kaneg tako naitapi ken siya isnan nateyana. ⁴ Naitapi tako ken siya isnan nateyana ya isnan naikaobana tapno matago tako kasin isnan balo ay biyag ay kaneg nan natagowan Kristo kasin gapo isnan pilmi ay kabaelan Apo Dios ay Ama tako. ⁵ Tay no tet-ewa ay naitapi tako ken siya isnan nateyana et tet-ewa abes ay maitapi tako ken siya ay matatago kasin isnan biyag ay naitken isnan biyag tako id wani.

⁶ Getken tako ay naitapi nan inmona ay biyag tako ken siya isnan nateyana isnan kros tapno maimid nan kabaelan nan basol ken datako tapno

adi tako kasin mabab-aa isnan ngawi ay maik-ikkan. ⁷ Tay no matey nan ipogaw et mapalobosan siya isnan kabaelan nan basol. ⁸ Owen, gapo tay naitapi tako ken Kristo ay natey, patiyen tako gedan ay maitapi tako abes ken siya isnan biyagna. ⁹ Tay getken tako ay natago kasin siya ay adi katkatkatey. Namaid nan kabaelan nan tetey ken siya. ¹⁰ Issan nateyana et napatengga nan nang-awitana isnan basol di ipogaw isonga matatago siya ay mensilbi ken Apo Dios. ¹¹ Kaneg tona koma nan ik-ikkanyo. Nemnemenyo ay napatengga nan kabaelan nan basol ken dakayo tapno mensilbi kayo ken Apo Dios tay maitatapi kayo ken Jesu Kristo. ¹² Adi kayo koma menpaab-abak kasin isnan basol tapno baken nan ngawi ay kaykayatyo is tongtongpalenyo. ¹³ Owen, adi tako ipalobos nan olay esay paltin di awak ay mang-ikkan isnan ngawi. Nodi ited tako ken Apo Dios nan awak tako ay mang-ik-ikkan isnan gawis ay kayatna tay siya nan maibagay ay ikkan nan ipogaw ay naisalakan isnan tetey ay nangganab isnan balo ay biyag. ¹⁴ Isonga adi tako kasin menpabab-aa isnan ngawi tay baken nan linteg Moses ay maid kabaelana ay mangbadang ken datako is manggegeen ken datako. Nodi nan gawigawis ay badang Apo Dios nan wawawawada ken datako.

¹⁵ Isonga ay itoltoloy tako ay bomasbasol gapo isnan napalobosan tako isnan linteg Moses gapo isnan kawawawawadan nan anos ya layad Apo Dios ken datako? Adi kabalin. ¹⁶ Ay adiyoy getken ay madogdogdog kayo isnan nang-itedanyo isnan awakyo? No ipalobosyo nan awakyo ay mang-

ik-ikkan isnan ngawi et nan ngawi nan kabaa ken dakayo. Et tetey nan banagna. Ngem no ipalobosyo nan awakyo ay mangtongtongpal ken Apo Dios et nan banagna et gawis nan pangilaana ken dakayo.

¹⁷ Ngem daydayawek si Apo Dios tay olay no nabab-aa kayo id kasin isnan ngawi ay maikkan ngem id wani et adi tay inpasnekyo isnan nem-nemyo ay mangtongpal isnan tet-ewa ay mait-itdo ay naipadnge ken dakayo. ¹⁸ Et id wani, nan gawis ya osto ay maikkan nan kabaa ken dakayo tay napalobosan kayo isnan nangbab-aaan nan ngawi ken dakayo. ¹⁹ Inikwanik isnan nalaka ay maawatanyo tay egay pay laeng maeteng nan pammatiyo. Tay id kasin, ninpabab-aa kayo isnan basol isonga nan ngawi nan inik-ikkanyo. Ngem id wani sokatanyo koma ta nan gawis ya ostoosto nan menpabaaanyo.

²⁰ Isdin kabaan nan ngawi ken dakayo et maid polos nabab-aaanyo is gawis. ²¹ Ngem sino ngen nan ginanabyo isnan naikkan ay mabab-ainanyo id wani dapay nan banag nan keg todi ay maikkan et tetey? ²² Ngem id wani ay napalobosan kayo, baken et nan ngawi ay maikkan is apoyo nodi si Apo Dios. Ginanabyo dadlo nan biyag ay mensilbi ken siya. Et nan matagotagowanyo ay enggana ken siya nan banagna. ²³ Tay nan bayad nan basol et tetey ngem nan sagot Apo Dios isnan kaipoipogaw et biyag ay maid patenggana gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo ay Apo tako.

7

Nawayaan Tako Isnan Dati Ay Naisolat Ay Linteg

¹ Bebsatko, getkenyo nan maipanggep isnan linteg Apo Dios isonga maawatanyo ay kedkedeng isnan matatagowan nan ipogaw nan kawadan nan lebbeng nan linteg ken siya. ² Kaspangaligan nan babai ay inmasawa. Kankanan nan linteg en adi kabalin ay omasawa isnan teken ay lalaki no daan pay laeng nan asawana. Ngem no matey siya dat mabalin ay omasawa kasin. ³ Isonga no makitee siya isnan teken ay lalaki dapay wada pay laeng nan inmona et kanan tako en makikamkamolala siya. Ngem no matey nan asawana et maipalobos siya ay mangsolot isnan deey ay bilin. Isonga baken basol no omasawa kasin. ⁴ Kanegna abes ken dakayo, bebsatko. Kaneg kayo nakitetey ken Kristo isnan nateyana isonga maid et lebbeng nan linteg Moses ken dakayo. Et id wani teken nan menlebbeng ken dakayo et siya si Kristo ay natago kasin tapno mensilbilbi tako ken Apo Dios. ⁵ Tay isdin nangtongtongpalan tako isnan ngawi satakopay mamati et inam-amed tako ikkan nan ngawi isnan nangtekan tako isnan linteg tay laylayden nan sigod ay ogali tako ay mangipapapati isnan kaykayatna. Ngem nan banagna et tetey. ⁶ Ngem id wani napalobosan tako isnan naay ay linteg tay kaneg tako natey abes isnan nateyan Kristo. Isonga adi tako kasin mabab-aa isnan dati ay naisolat ay linteg nodi solsoloten tako nan balbalo et siya nan mensilbiyan tako ken Apo Dios gapo isnan badang nan Ispirito Santo ken datako.

Nan Osto Ay Kapaayan Nan Naisolat Ay Linteg

⁷ Ay kanan tako ngen en ngawi nan linteg gapo isnan nang-am-amedan tako isnan ngawi isnan nangtekan tako isnan linteg? Baken. Tay no maid linteg et adiyak mailasin nan kangawin nan ogalik. Kaspangaligan no adi kanan nan linteg en adi kayo men-ap-apal et baken am-amed nan mangkaytak ay ikkan. ⁸ Ngem gapo tay managbasolak et am-amedak manag-apal isnan nangtekak isnan linteg ay mangmangwani en adi kayo men-ap-apal. Ngem no maid linteg ay mang-adi isnan ngawi ay maikkan et adi maila nan basol. ⁹ Sak-en id kasin et maid danagko isnan binmasbasolak tay egayak pay laeng maawatan nan kayat nan linteg ay kanan. Ngem isnan nangtekak ay osto isnan kayatna ay kanan ay inayan, inmam-amedak obpay binmasol. ¹⁰ Isonga tetey nan inted nan linteg ken sak-en dapay nan ostoosto ay kaosarana et ipagtekna nan maikkan tapno matagotago nan ipogaw ay enggana. ¹¹ Ngem nangsogsog nan basol isnan nangtekak isnan linteg ay mangipapati ay mang-ikkan isnan adyan nan linteg. Isonga tetewa ay binmasbasolak et siya nan kega nangpatey ken sak-en tay gapo isnan basol et madosa nan ipogaw ay eng-enggana. ¹² Isonga baken nan linteg is ngawi nodi nan ipogaw tay nan linteg Apo Dios et maid polos ngawi ya nan bilbilina et gawisda ya ostoostoda.

¹³ Ay kananyo en into nan ikkana ay gawis nan linteg dapay tetey nan itedna isnan ipogaw? Ngem baken kaneg todi. Nodi nan gapo ay awnit madosa nan ipogaw ay enggana et gapo isnan basbasolda. Nan gapo ay kaneg todi et tapno

maila nan kangawingawin nan basol tay ipaadina datako ay mangtongpal isnan linteg dapay gawis. Et gapo isnan adi tako mangtongpalan isnan linteg et madosa tako ay enggana. Isonga gapo isnan ostoosto ay bilbilin Apo Dios et am-amed nan kaililaan nan kangawin nan basol.

Nan Manggobgobat Isnan Ipogaw

¹⁴ Getken tako ay nagapo isnan Ispirito Santo nan linteg isonga gawis. Ngem sak-en apedak ipogaw ay nalaka ay bomasol. Mabab-aaak isnan ngawi. ¹⁵ Isonga kega adiyak maawatan nan ikikkak tay adiyak ikkan nan gawis dapay siya nan kayatko ay ikkan. Nodi nan ngawi ay kasese-latko nan ik-ikkak. ¹⁶ Isonga nan mamaslatak isnan ngawi ay ik-ikkak et siya nan mangipaila ay oowenak nan linteg ay siya nan gawis ay masolot. ¹⁷ Kega bakenak is mang-ik-ikkan isnan ngawi nodi nan mangkaytak ay bomasol nan mangipapapati ken sak-en.

¹⁸ Getkek ay maid polos gawis is mabalin ay ikkan nan naiyogali isnan kaipoipogaw tay managbasol tako am-in. Tay olay no kayatko ay ikkan nan gawis ngem adiyak kayet makaikkan. ¹⁹ Isonga adiyak makaikkan isnan gawis ay kayatko ay ikkan nodi nan ngawi ay adiyak layden nan apedko ik-ikkan. ²⁰ Isonga nan tet-ewa et bakenak is mangipapati ay mang-ikkan isnan basol nodi nan ngawi ay naiyogali ken sak-en nan mangipapapati ay ikkak dakpay adi layden ay mang-ikkan.

²¹ Isonga da tona nan likliknaek ay mangbab-aa ken sak-en. Olay laydek ay mang-ikkan isnan gawis et maid polos pigsak ay mang-ikkan isonga nan ngawi nan ik-ikkak kayet. ²² Nan nemnemko et men-gasing isnan am-in ay linteg Apo Dios. ²³ Ngem kaneg teken nan mangbab-aa isnan awakko. Et teken nan kayatna isnan kayat nan nemnem ay mangoowen isnan linteg Apo Dios. Isonga kanegna gobgobaten enggana ay maabak nan gawis tapno bomasolak. ²⁴ Ay apo, sak-en nan ipogaw ay maid polos gasingna. Sino nan mangisalakan ken sak-en isnan kangawik tapno adiyak itoloy ay omey isnan dosa ay maid patenggana? ²⁵ Tay olay no kayat nan nemnemko ay mangtongpal isnan linteg Apo Dios ngem no kedkedengak et adi kabalin. Nodi napigpigsak kayet nan mangkaytan nan awakko ay mangtongpal isnan ngawi. Ngem pilmi nan panangdayawko ken Apo Dios tay wada nan Apo tako ay si Jesu Kristo ay makabael ay mangipalobos ken sak-en tapno adiyak mabab-aa isnan ngawi.

8

Nan Biyag Ay Maid Patenggana Nan Ited Nan Ispirito Santo

¹ Isonga am-in ay ipogaw ay maitatapi ken Jesu Kristo et adida madosa ay enggana. ² Tay wada nan balo ay linteg ay nagapo isnan Ispirito Santo ay nangipalobos ken datako isnan bomasbasolan tako tapno adi tako madosa ay enggana. Tay gapo isnan maitatapiyan tako ken Jesu Kristo et inyalin nan Ispirito Santo nan balo ay

biyag ken datako. ³ Inikkan Apo Dios nan adi kabalin ay ikkan nan linteg Moses gapo isnan kamaid pigsan nan kaipoipogaw ay mang-adi isnan ngawi. Inpaalina nan Anakna isnan naay ay batawa ay ninbalin is ipogaw ay kaneg tako tapno siya nan madosa ay pala isnan basbasol di ipogaw. Gapo isnan inikkan Kristo et kinaan Apo Dios nan kabaelan nan basol ay mang-awawis ken datako. ⁴ Inikkana di tapno mabalin ay tongtongpalen tako nan lintegna tay siya nan ostoosto ay maonod. Tongpalen tako tay nan Ispirito Santo nan patpatiyen tako ay baken nan ngawi ay kaykayat nan awak tako. ⁵ Nan ipogaw ay mangtongtongpal isnan kaykayatda et nan kayatda nan mangtimtimbang isnan nemnemda. Ngem nan ipogaw ay mangtongtongpal isnan kayat nan Ispirito Santo et siya nan mangtimtimbang ken daida.

⁶ Nan banag nan matimtimbangen tako isnan kaykayat tako et tetey. Ngem nan matimtimbangen tako isnan kaykayat nan Ispirito Santo et tomalna nan nemnem tako datakopay ganaben nan biyag ay maid patenggana. ⁷ Tay nan ipogaw ay mangnemnemnem isnan kaykayatna et apaposen si Apo Dios. Adina tongpalen nan linteg Apo Dios tay nan tet-ewa et adi kabalin ay ikkana. ⁸ Isonga adi kabalin ay men-gasing si Apo Dios ken siya.

⁹ Ngem baken kaneg todi ken dakayo. Tay no mentetee ken dakayo nan Ispirito Santo et tongtongpalenyo nan ipagtekna ken dakayo ay baken nan sigod ay ogaliyo ay mangkaykayat isnan basol is tongtongpalenyo. Ngem nan ipogaw ay adi

mentetean nan Ispirito Santo et baken ipogaw Kristo. ¹⁰ Ngem no mentetee ken dakayo si Kristo et wada nan balo ay biyagyo. Olay awnit matey nan awakyo gapo isnan basolyo ngem nan ababiikyo et matagotago ay enggana ken Apo Dios gapo tay gawis nan pangiilaana ken dakayo isnan maitatapiyanyo ken Kristo. ¹¹ Et no wada ken dakayo nan Ispiriton Apo Dios ay nangtago ken Kristo et awnitna tagowen abes nan awakyo isnan mateyanyo gapo isnan mentetean nan Ispiritona ken dakayo.

¹² Isonga, bebsatko, wada nan masapol ay tongpalen tako ngem baken nan sigod ay kaykayat tako is masapol ay matongpal. ¹³ Tay no siya dadi nan tongtongpalen tako et madosa tako ay eng-enggana. Ngem no menpabadang tako isnan Ispiriton Apo Dios tapno baken nan ngawi ay kaykayat tako is ik-ikkan tako et matagotago tako ken Apo Dios ay eng-enggana. ¹⁴ Nan ipogaw ay mangidnge isnan kankanan nan Ispirito Santo et daida nan an-ak Apo Dios. ¹⁵ Tay nan naited ken datako et baken nan nemnem ay iyeeegyat di baa ay kaneg nan ipogaw ay mapopokok isnan linteg. Nodi nan Ispirito Santo nan naited ken datako et siya nan gapo ay kaanak Apo Dios ken datako. Et siya nan gapo gedan ay men-gasing tako ay mangwani en Ama si Apo Dios. ¹⁶ Ipagpagtek nan Ispiriton Apo Dios isnan nemnem tako ay tet-ewa ay an-ak Apo Dios datako. ¹⁷ Et gapo tay an-ak Apo Dios datako et tawidana datako datakopay makitawid abes isnan am-in ay itedna ken Jesus. Tay no makiligat tako ken Kristo isnan kaneg nan inommat ken siya id kasin et maitaptapi tako abes

ken siya isnan kangatona.

Nan Awnit Gomawisan Nan Am-in Nan Seseseden Tako

¹⁸ No nemnemek nan ligat ay likliknaen tako et kega mamaid no nemnemek gedan nan dadama ay gawis ay awnit ipailan Apo Dios ken datako. ¹⁹ Olay nan am-in ay binoliw Apo Dios et kakakakayatda ay siya dat omdan nan timpo ay ipailan Apo Dios nan kaan-akna ken datako. ²⁰ Tay nan am-in ay binoliwna et nasokat nan kasasaadda ay adi makaikkan isnan osto ay kapaayanda gapo isnan binmasolan Adam. Ngem baken di is kayatda ay ommat ken daida nodi nan nangboliw ken daida nan nang-ikkan isdi. ²¹ Ngem olay no siya di nan inommat ken daida et namnamaenda kayet ay awnit kasinda gomawis ay adi madondonot ay maitapi isnan an-ak Apo Dios ay adi kasin matmatey. ²² Ninlogi isnan damdamo ay enggana id wani et palalo nan adawag nan am-in ay naboliw ay kaneg nan menpasikalan nan omanak. ²³ Ngem bakenda kedeng is men-ad-adawag nodi olay datako met laeng ay naitedan nan Ispirito Santo ay damdadamdamo ay naited ken datako ay mamati. Tay pilmi nan layad tako ay siya dat omdan nan timpo ay maila ay ostoosto nan kaanak Apo Dios ken datako ya nan mang-alaan tako isnan balo ay awak ay adi katkatey. ²⁴ Tay isnan namatiyan tako et naitapi nan namnamaen tako ay awnit matago kasin nan awak tako. Ngem no ilaen tako nan namnamaen tako et kaneg baken namnama tay epdas inommat. ²⁵ Ngem no adi tako pay laeng

ilaen nan namnamaen tako ay awnit ommat et an-anosan tako ay mangseseseed.

²⁶ Baken kedeng nan namnamaen tako is mangbadbadang ken datako isnan kinakapsot tako nodi olay nan Ispirito Santo. Tay olay isnan menlowalowan tako et adi tako getken nan ostoosto ay ilowalo tako ngem nan Ispiriton Apo Dios et ilolol-owalowana datako ay mangiyas-asog ken datako isnan kali ay maid makaikwani. ²⁷ Ngem si Apo Dios ay mangtek isnan am-in ay wada isnan nemnem tako et getkena abes nan nemnem nan Ispiritona tay ilol-owalowana nan ipogaw Apo Dios ay maipaliso isnan kayat Apo Dios ay ommat isnan ipogawna.

Maid Olay Esang Is Masapol Ay Madanagan Tako Gapo Isnan Layad Apo Dios Ken Datako

²⁸ Datako ay manglaylayad ken Apo Dios ay inayagana gapo isnan gandatna et getken tako ay am-in nan om-ommat ken datako et menbalinena ay masilbi ken datako. ²⁹ Et nan am-in ay epdas gintek Apo Dios ay mamati et daida abes nan epdasna pinili ay awnit maiyiso isnan Anakna tapno siya nan men-inoy-an am-in nan kanegna kabebesabsat. ³⁰ Isonga inayagan Apo Dios am-in ay epdasna gintek ay awnit mamati. Et daida nan ninbalinena ay gawis ken siya. Et am-in ay gawis isnan pangiilaana et awnitna itapi daida isnan kinangaton nan Anakna.

³¹ Sino ngen nan kayat da todi am-in ay ipagtek? Nan ipagpagtekda ken datako et maid polos mabalin is mangipasakit ken datako tay pilmi nan layad Apo Dios ken datako. ³² Olay nan es-esang

ay Anakna et inpalobosna siya ay matey ay pala ken datako am-in. No siya di nan inikkana ay adina ited ken datako nan am-in ay masapol tako? ³³ Isonga sino ngen nan makaidalom ken datako ay pinilin Apo Dios? Ay si Apo Dios? Baken, tay pinakawana datako tapno gawis nan pangilaana ken datako. ³⁴ Et sino ngen nan makabanag ken datako ay mangwani en masapol ay madosa tako ay enggana? Ay si Kristo? Baken. Siya nan natey ay pala ken datako et kasin natago. Isonga wada siya id wani ay mangitaktakdeg ay mangbadbadang ken datako isnan makanawan Apo Dios ay kad-an di menlebbeng.

³⁵ Isonga ay waday mabalin is mangisiyan ken datako isnan layad Kristo ken datako? Maid. Olay kompolmi ay kalasin di ligat et maid kabaelanda. Nan danag tako wenno nan mangpaligatan nan ipogaw ken datako wenno nan kaeegyat ay ommat et adi mabalin ay isiyanda datako isnan layadna. Adi kabalin abes nan kakodo tako wenno nan kaow-owatan tako ya olay nan mateyan tako. ³⁶ Nan manglikliknaan nan mamati isnan ligat et siya nan kaneg nan inpasolat Apo Dios en,

“Gapo ken sik-a Apo, et eepdenmi ay mapatey. Inbilangda dakami ay kaneg kakalnilo is maisagana ay mapalti.”

³⁷ Ngem olay wada am-in ay ligat et maid kabaelanda ay mang-abak ken datako tay wada si Kristo ay manglaylayad ken datako. ³⁸ Tay getkek ay maid polos makaisiyan ken datako isnan layadna. Nan am-in ay om-ommat isnan biyag tako ya olay nan tetey et maid polos kabaelanda. Olay anghel

wenno nan tapin di adi kaila ay menlelebbeng wenno kopolmi ay wada nan kabaelanda et adida makaisiyan ken datako ken Apo Dios. Ya olay nan om-ommat id wani wenno nan awnit ommat ³⁹ wenno nan am-in ay panakabalin ay wada id daya wenno nan panakabalin ay wada isnan batawa et adida makaikkan. Isnan am-in ay naboliw et maid polos makaisiyan isnan layad Apo Dios ken datako ay intedna gapo ken Jesu Kristo ay Apo tako.

9

Lebbeng Apo Dios Ay Mang-ikkan Isnan Kopolmi Ay Kayatna Ay Ikkan

¹⁻³ Nan ibagak ay naay et tet-etet-ewa tay adiyak menkamkampot gapo tay esaak ay mamati ken Kristo. Et nan nemnemko ay tatakdownen nan Ispirito Santo et panpaneknekana ay bakenko kampot. Nan kayatko ay ibaga et pilmi nan seg-angko ay maid makaipagasing gapo isnan besatko ay kakadalaak ay Judio. Gapo isnan layadko ken daida no mabalin koma olay sak-en nan adi maisalakan ya sak-en nan madosa ay pala ken daida. ⁴ Pilmi nan kinapategda tay daida nan pinilin Apo Dios et ninbalinena daida is anakna. Et inap-ailana nan kinadiosna ken daida. Wada abes nan nakitolagana ken daida ya intedna nan lintegna. Inpagtekna gedan nan osto ay ikikkanda ay mangdayaw ken siya ya adoado nan gawis ay inkalina ken daida. ⁵ Nan alal-apoda et napategda ay ipogaw id kasikasin. Et si Kristo ay

kangatowan ay Dios et Judio siya isnan ninbalinana is ipogaw. Madaydayaw siya koma ay engenggana.

⁶ Ngem olay no ad-adyan nan adoado ay Judio ay mangpati ken Jesus et adi kabalin ay kanan tako en maid paay nan inkalin Apo Dios ken daida. Nodi tongpalen Apo Dios tet-ewa nan inkalina isnan ipogawna am-in ay baken kedeng nan Judio. Tay baken am-in ay nagapo isdin si Israel et ipogaw Apo Dios. ⁷ Baken gedan am-in ay kaalapo ken Abraham is tet-ewa ay aap-ona is mangtawid isnan inkalin Apo Dios ken siya. Kaneg nan kinwanin Apo Dios ken Abraham en, “Kedeng nan magapo isnan anakmo ay si Isaac is tet-ewa ay aap-om ay inkalik ken sik-a.” Et am-in nan mamati et daida nan kaneg nan nagapo ken Isaac. ⁸ Isonga getken tako ay baken nan nagapo isnan anak Abraham ay egay inkalin Apo Dios is ibilangna ay an-akna. Nodi kedkedeng nan nagapo isnan anak Abraham ay inkalin Apo Dios. ⁹ Tay esapay maiyanak si Isaac et inkalin Apo Dios ken Abraham en, “Is tew-en et ipailak nan kabaalak ken Sara ay asawam tay awnit omanak is lalaki.”

¹⁰⁻¹² Et baken kedeng di is mangipaila ay ikkan Apo Dios nan kayatna ay ikkan tay isdin nalitonan Rebecca ay asawan nan alapo tako ay din si Isaac et wada nan inbagan Apo Dios ken siya. Esapay maiyanak nan doway an-akna ay lalalaki et kinwanin Apo Dios ken siya en awnit napatpateg nan innodi mo nan inoy-ana. Kinwanina di sapay wada nan ikkanda ay gawis wenno ngawi tapno magtek ay ikkan Apo Dios nan ik-ikkana gapo

isnan epdasna mangnemneman isnan kayatna ay ommat. Isonga egay nagapo isnan inik-ikkan san sin-agi nodi nan epdas ninemnem Apo Dios ay awnit ommat nan nagapowana. ¹³ Kaneg nan naisolat ay nangwaniyan Apo Dios en, “Laylaydek si Jacob ngem si Esau et adi.”

¹⁴ Gapo tay kaneg todi nan inikkan Apo Dios isnan nangwaniyana isdi, ay kanan tako en baken osto nan ik-ikkana? Adi kabalin tay kalebbengana ay mang-ikkan isnan gawis ken siya. ¹⁵ Kaneg nan inbagana isdin si Moses ay mangwani en, “Seg-angak nan kayatko ay maseg-angan.” ¹⁶ Isonga baken nan ik-ikkan ya manglaydan nan ipogaw is gapo ay matongpal nan kayatda nodi gapo isnan seg-angna ken daida. ¹⁷ Kaneg nan naisolat ay kinwanin Apo Dios ken Faro ay ali id Egipto id kasikasin. Kinwanina en, “Ninbalinek sik-a ay apo tapno matongpal nan kayatko ay mangipaila isnan kabaelak isnan ikkam tapno maipagtek isnan kaipoipogaw isnan batawa.” Siya dana nan kinwanin Apo Dios. ¹⁸ Isonga getken tako ay seg-angan Apo Dios nan kayatna ay seg-angan ya pak-entegena nan olon nan kayatna ay pakentegen.

¹⁹ Gapo isnan kinkinwanik waay wada nan mangwani en, “No keg todi intoy ikkan Apo Dios ay mangipabasol isnan ipogaw? Tay no waday kayat Apo Dios et maid ipogaw is makaadi isnan kayatna.” ²⁰ Ngem kanak en ayke mabalin ay songbatan nan aped ipogaw si Apo Dios? Ay mabalin ay kanan nan banga isnan nangsapo ken siya en aytay dan kaneg tona nan nangsapowam ken sak-en? ²¹ Ay adi mabalin ay ikkan nan

mensapo is banga nan kayatna ay ikkan isnan kolayeng ay sapowena is banga? No laydena et somapo is pala napateg nan kaosalana danapay sapowen nan tapina is kompolmi nan kaosalana.

²² Kaneg todi abes nan inikkan Apo Dios tay lebbengna ay mang-ikkan isnan kayatna. No kayatna ay mangipaila isnan ligetna ya kabaelana isnan mangdosaana isnan ipogaw ay maibagay ay madosa ay enggana gapo isnan bomasbasolanda et lebbengna. Ngem inan-anosana daida. ²³ Inan-anosana tay lebbengna gedan ay mangipaila isnan pilmi ay kagawisna isnan ipogaw ay segsegangana ay epdasna insagana tapno makiteeda ken siya ay eng-enggana. ²⁴ Et datako ay mamati nan ipogaw ay deeyda. Ngem baken kedeng nan Judio is inayagana nodi nalak-am nan baken Judio abes. ²⁵ Kaneg tona nan inpasolat Apo Dios ken Hosea ay mamadtona id kasin. Kinwanina en,

“Nan bakenko ipogaw et awnitko kanan en ipogawko daida. Et nan ipogaw ay maid layadko ken daida et awnitak kanan en daida nan laylaydek. ²⁶ Nan ipogaw ay egay nangtek ken sak-en ay makwani en bakenko ipogaw et awnit daida nan makwani en an-ak nan tet-ewa ay Dios.”

²⁷ Et wada abes nan inpabagan Apo Dios ken Isaias id kasikasin ay maipanggep isnan Judio ay ipogaw ay nagapo isdin si Israel. Kinwanina en,

“Olay no kaneg nan lagan isnan baybay nan kaadadon nan nagapo isdin si Israel et atiatik ken daida nan awnit maisalakan. ²⁸ Tay awnit tongpalen Apo Dios nan inbagana ay

dosaena nan ipogaw isnan batawa et adina pabayagen nan mang-ikkanana.”

²⁹ Kaneg abes nan esay kinwanina en,

“No egay binay-an Apo Dios ay kangatowan nan atiatik ken dakami et namaid kami am-in ay kaneg nan inommat isdin iSodoma ya iGomora.”

³⁰ Sino nan kayat ay kanan nan naayda ay inbagak? Siya na nan banagna. Nan ipogaw ay baken Judio ay baken nan gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida is ninemnemnemda et daida nan nangdateng isdi gapo isnan pammatida. ³¹ Ngem nan Judio ay nanggamgamgam isnan gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida gapo isnan nangsolsolotanda isnan gawis ay linteg et egayda dinatngan. ³² Nan gapo ay egayda dinatngan et tay ipagalopda en nan mang-ik-ikkananda isnan gawis di mangdatnganda ay baken nan mamatiyanda ken Kristo. ³³ Isonga naseyatanda ken Kristo ay makwani en bato ay nadismayaanda ay naibaga isnan inpasolat Apo Dios. Kanana en,

“Ilaenyo, ipa-eyko id Jerusalem ay makwani en Sion nan bato ay madisdismayaan di ipogaw ay kaol-olinanda. Ngem nan kompolmi ay ipogaw ay mamati ken siya et adida polos mabainan.”

10

Baken Osto Nan Nemnem Nan Judio Maipanggep Isnan Maisalakanan Di Ipogaw

¹ Ngem bebsatko, nan nemnemko isnan iibak ay Judio et kakakakayatko ay maisalakanda. Siya di nan kanayon ay ilol-owalok ken Apo

Dios. ² Getkek ay dadama nan mangnemnem-nemanda ken Apo Dios. Ngem adida getken ay osto nan maipanggep ken siya. ³ Adida ikaskaso nan inikkan Apo Dios tapno gawis nan pangi-ilaana isnan ipogaw. Nodi daida nan nangpadas ay somapo isnan wayada et siya nan mangsol-solotanda isnan linteg Moses. ⁴ Ngem baken osto di tay pinatenggan Kristo nan linteg Moses tapno nan pammatin nan ipogaw nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken daida ay baken nan mangsololotanda isnan linteg.

⁵ No nan mangsololotan nan ipogaw isnan linteg di nemnemenda is gawis ay pangiilaan Apo Dios ken daida et pinaneknekan Moses ay adi kabalin di tay insolatna en, “Nan ipogaw ay mang-tongpal isnan am-iam-in ay linteg et daida nan makaganab isnan biyag ay maid patenggana.” ⁶ Ngem naitken nan inpagtek nan kalin Apo Dios maipanggep isnan pammati tako ay siya nan gapo ay gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Tay inpagtekna ay adi masapol ay ikkan tako nan adi mabalin ay maikkan ay kaneg nan inbilin nan linteg. Tay adi masapol ay kanan tako en masapol ay waday omey id daya is mang-ayag ken Kristo tay epdas inpaalin Apo Dios et. ⁷ Ya adi masapol ay kanan tako en masapol ay waday lomayog is omey isnan kad-an di natey ay mangtago ken Kristo tay epdas natago. ⁸ Nodi nan ipagtekna ken dakayo et wada ken dakayo nan damag ay nagapo ken Apo Dios tay wada isnan nemnemyo ya mabalin ay itoytoyayo. Nan damag ay naay et siya nan ibagbagami ay mangwani en nan pam-matin nan ipogaw nan gapo ay maisalakanda.

⁹ Tay kankananmi en maisalakan kayo no tet-ewa ay patiyenyo ay tinagon Apo Dios si Jesus dayopay ipagtek nan patpatiyenyo ay siya nan kangatowan ay Apo. ¹⁰ Tay gapo isnan tet-ewa ay pammati tako et gawis nan pangiilaan Apo Dios ken datako. Ya gapo isnan mangipagpagtekan tako isnan patpatiyen tako et maisalakan tako ay adi madosdosa ay enggana. ¹¹ Kanan nan inpa-solat Apo Dios en maid polos menbabawiyen nan kompolmi ay ipogaw ay mamati ken Jesus. ¹² Tay mabalin ay maitapi nan am-in. Tay maid natek-nan nan Judio isnan baken Judio ken Apo Dios. Tay si Apo Dios nan Apon nan am-in et dadama nan badangna isnan am-in ay menpabadang ken siya. ¹³ Kaneg na nan naisolat isnan kalin Apo Dios tay kanana en nan am-in ay menpabadang ken Kristo ay menpaisalakan et isalakana.

Dinngen Nan Judio Nan Tet-ewa Ngem Egayda Pinati

¹⁴ Ngem ay mabalin ngen ay menpabadang nan ipogaw isnan adida patiyen? Adi kabalin. Et sino nan wayan nan ipogaw ay mamati ken Jesus no adida dengngen nan maipanggep ken siya? Maid. Et intoy ikkanda ay mangdenge no maid mangibaga? ¹⁵ Et into abes nan ikkanda ay mangibaga no maid nangbaa ken daida? Ngem naibaada. Tay naisolat isnan kalin Apo Dios en, “Kagagasing nan omaliyan nan mangibaga isnan gawigawis ay damag.” Siya dana nan naisolat. ¹⁶ Ngem baken am-in ay ipogaw et dawatenda nan gawis ay damag. Olay si Isaias ay esay mamadton Apo Dios id kasin et siya nan esa ay nangwani en,

“Apo, atiatik nan mangpatpati isnan ibagbagami.”

¹⁷ Ngem nan kankanak et siya kayet nan tetewa ay masapol ay dengngen nan ipogaw nan maibaga sadapay mamati. Et nan maibaga et siya nan damag ay maipanggep ken Kristo.

¹⁸ Ngem sootek na. Ay egay dinngen nan Judio nan maipanggep ken Kristo? Dinngeda tay kanan nan inpasolat Apo Dios en nadnge isnan natkenatken ay ili. Naipagtek isnan am-in ay batawa.

¹⁹ Ngem kasinak sooten. Ay egayda getken ay maitapi nan baken Judio? Getkenda tay inbagan Moses nan kinwanin Apo Dios isnan Judio ay mangwani en,

“Awnitak men-imonen dakayo gapo isnan ipogaw ay bakenko ipogaw. Paligtek dakayo gapo isnan ipogaw ay maid polos getkenda isnan maipanggep ken sak-en.”

²⁰ Olay si Isaias et natoled pay ay mangibaga isnan kinwanin Apo Dios ay maipanggep isnan baken Judio. Kinwanina en,

“Nangdateng nan egay nang-an-anap ken sak-en. Ninpailaak isnan ipogaw ay maid sinosootda is maipanggep ken sak-en.”

²¹ Ngem nan kinwanina ay maipanggep isnan nagaipo isdin si Israel et kinwanina en,

“Nabayabayag nan nang-ay-ayagak isnan ipogaw ay mangikekeeg ya adi managpati.”

11

Nan Planon Apo Dios Isnan Judio Ya Isnan Baken Judio

¹ Mensootak kadya. Gapo tay inadyan nan Judio ay mamati et ay ipagalopyo en inadyan Apo Dios daida ay ipogawna? Egay. Tay sak-en nan esay ipogawna ay nagapo isdin si Israel. Si Abraham nan alapok id kasikasin. Et nan anak Israel ay si Benjamin nan osto ay nagapowak. ² Tet-ewa nan kinwanik en egay inadyan Apo Dios nan ipogawna ay pinilina isdin damdamo. Getkenyo nan kinwanin din si Elias ay esay mamadton Apo Dios isnan ninliliyana gapo isnan ngawi ay inik-ikkan nan kakadwana ay Judio. ³ Kinwanina ken Apo Dios en, “Apo, pinateyda nan tapin nan mamadtom. Dinadaelda nan am-in ay kapop-oowan nan ited nan ipogaw ken sik-a. Kedkedengak is nabay-an et olay sak-en et mang-an-anapda ta pomateyda.” ⁴ Ngem sino nan insongbat Apo Dios ken siya? Kinwanina en, “Wada pay nan ipogawko tay wada nan pito ay libo ay adi mang-dayaw isnan sinang didios ay kangadan is Baal.” ⁵ Et paliso id wani ay timpo tay wada nan nagabis ay pinilin Apo Dios gapo tay kayatna ay ited nan gawis ay badangna ken daida. ⁶ Tet-ewa nan kanak ay pinilina daida gapo isnan layadna ay mang-ited isnan gawis ay baken nan ik-ikkanda is gapon. Tay no masapol ay ostoosto nan ik-ikkan di ipogaw sadapay mapili et maid paay nan badang Apo Dios ken daida ay mang-ited isnan maisalakananda.

⁷ Isonga sino nan inommat? Egay dinatngan nan Judio nan inan-anapda. Kedkedeng nan atiatik ay napili is nangdateng. Nan adoado ay tapina ay Judio et kinmenteg nan oloda. ⁸ Kaneg nan inpasolat Apo Dios ay mangwani en,

“Inted Apo Dios ken daida nan nemnem ay kaneg nan nemnem nan ipogaw ay maseseyep. Enggana id wani et olay mamamataanda et adida makaila. Ya olay maiingaanda et adida makadnge.”

⁹ Olay din si David et wada nan lowalona abes ay maipanggep ken daida. Kinwanina en,

“Sapay koma ta bitowan nan pilmi ay pap-aayenda daida et siya nan mabaesanda.

¹⁰ Makowap nan nemnemda koma tapno adida makaawat isnan tet-ewa. Dadapay mapalpaligatan ay pilmi.”

Siya dadi nan kinwanin David.

¹¹ Sino nan nemnemnemenyo? Ay kananyo ngen en nan mang-ad-adyanan nan Judio ay mangpati ken Kristo et siya nan madadaelanda ay adida kasin makasobli? Baken, nodi nan nin-banagan nan basolda ay adi mamati ken Kristo et siya nan gapo ay nalak-am nan baken Judio ay maisalakan tapno isnan mang-ilaan nan Judio et apalanda ay maisalakan abes. ¹² Isonga no dadama nan mabadangan nan baken Judio gapo isnan basol nan Judio ya nan adida mangganaban isnan kayat Apo Dios ay ited ken daida et am-amed gag-awis nan ommat isnan baken Judio isnan somagongan nan Judio ay mamati ay osto ken Apo Dios.

¹³ Siya dana nan kanak ken dakayo ay baken Judio. Gapo tay inbaan Apo Dios sak-en ay esay apostolisna ay omey men-it-itdo ken dakayo et patpatgek nan naay ay oblak. ¹⁴ Et ipapangatok ta modatya apalan nan iib-ak ay Judio nan mabadanganyo tapno maitapida koma ay mamati

tapno maisalakanda abes. ¹⁵ Tay isnan mang-aadyanan Apo Dios ken daida et ninbalin nan baken Judio is gagayyem Apo Dios. Isonga getken tako ay am-am-amed gawis nan ommat isnan kasin mangdawatan Apo Dios ken daida. Nan kagawisna et kega natey is kasin natago.

¹⁶ Siya na nan kaiyaligan nan kayatko ay kanan ay maipanggep isnan Judio ay daan ay ipogaw Apo Dios tay ipogawna nan alal-apoda. Kaneg na nan damdadamdamo ay begas di esek ay maited ken Apo Dios ay mangipagtek ay kowan Apo Dios nan am-iam-in. Nan esa pay no nemnemen tako nan kaiw. No kowan Apo Dios nan poopona, kowana met laeng nan tinmobo ay nagapo isnan poopona. ¹⁷ Nan Judio et daida nan kaneg nan pangan nan esay kaiw Apo Dios. Ngem nabodasan nan tapin di pangan nan kaiw daet maisoop nan teken ay panga ay nagapo isnan aped tinmobo ay kaiw. Et dakayo ay baken Judio nan kanak en aped tinmobo ay kaiw tay id wani et maitatapi kayo isnan gawis ay it-ited Apo Dios isnan ipogawna ay Judio. ¹⁸ Isonga adiyoy ipangato nan nemnemyo ay mangwani en dakayo nan gag-awis mo nan inmona ay panga. Tay masapol ay adiyoy kalkalingkingan ay baken kayo is mangipatobo isnan lamotna nodi nan lamotna nan mangipatobo.

¹⁹ Waay wada nan mangwani en, “Tet-ewa sa, ngem nabodasan nan inmona ay panga tapno nawayaak ay maitapi.” ²⁰ Ngem kanak en tet-ewa ay nabodasanda ngem nan gapo na et gapo tay egayda namati. Dapay nan gapo ay maitatapi kayo et gapo isnan mamatinyo. Ngem adiyoy koma it-it-ek. Nodi masapol ay makailanyo

²¹ tay no kinaan Apo Dios nan Judio ay ipogaw ay pinilina isnan damdamo et nalaklaka ay kaanena dakayo ay bakena ipogaw isnan loglogina. ²² Siya na nan mangipap-aila isnan kaneg Apo Dios tay tet-ewa ay naanos siya ngem mendosa gedan. Dinosana nan egay nangpati ken siya danapay ipap-aila nan anosna ken dakayo ay mamati. Ngem masapol ay itoltoloyyo ay mamati ken siya tapno maitoloy abes nan anosna. Tay no adi, mabodasan kayo gedan. ²³ Dapay nan Judio et no mamatida, isagong Apo Dios daida isnan sigod ay kad-anda tay kabaelana ay mang-ikkan. ²⁴ Tay no mabalin ay itapin Apo Dios nan aped tinmobo ay kaiw isnan nais-ek ay kaiw et am-amed nan kalakana ay mangisagong isnan sigod ay pangan nan nais-ek ay kaiw isnan dati ay kad-anda id kasin.

²⁵ Bebsatko, wada nan ipagtekko ken dakayo ay egay naipagtek id kasin. Kayatko ay ipagtek tapno adi kayo men-et-etek gapo isnan naisalakananyo dapay egay pay laeng nan Judio. Tay nan nangadyanan nan tapin di Judio ay mamati ken Kristo et adi maitoloy ay enggana. Awnitda mamati abes ngem sokod maanay nan bilang nan baken Judio ay maisalakan. ²⁶ Isonga awnit maisalakan nan nagapo isdin si Israel ay kangadan is Jacob met laeng. Naibaga isnan esay naisolat id kasin ay mangwani en,

“Awnit omali nan mangisalakan isnan kaipoi-pogaw ay magapo id Sion. Nan ikkana et kaanena nan ngawi isnan ap-on din si Jacob. ²⁷ Et siya nan matongpalan nan nakitolagak ken daida ay awnitak kaanen

nan basbasolda.”
Siya di nan kinwanin Apo Dios. ²⁸ Gapo isnan nang-adyanan nan Judio ay mamati isnan gawis ay damag et kega boson Apo Dios daida. Ngem gapo isdi et nawayaan kayo ay baken Judio ay mabadangan. Ngem no nemnemen tako nan nangpiliyan Apo Dios ken daida et gagayyem Apo Dios daida met laeng tay ipogawna nan alal-apoda. ²⁹ Tay si Apo Dios et adi mabalin ay sokatana nan nemnemna no waday piliyena ya ikalina ay ited.

³⁰ Dakayo ay baken Judio, egayyo pinati si Apo Dios id kasin. Ngem id wani ay patpatiyenyo, sineg-angana dakayo ay mangpakawan isnan basbasolyo. Nan seg-angna ken dakayo et siya nan banag nan nang-adyan nan Judio ay patiyen si Kristo. ³¹ Kaneg na abes nan Judio id wani. Adida patpatiyen si Apo Dios. Ngem awnitna met laeng seg-angan daida ay kaneg nan nangseg-angana ken dakayo. ³² Tay kayat Apo Dios ay maawatan nan am-in ay ipogaw ay managbasolda tapno maawatanda abes nan seg-angna isnan am-in isnan mangisalamanana ken daida ay olay adoado nan basbasolda.

³³ Pilmi ay dadama nan gawigawis ay ik-ikkan Apo Dios ken datako. Nan getkena ya nan laingna ay mennemnem et maid kais-isona. Maid ipogaw is makaawat ay ostoosto isnan ninemnemna ya isnan ikkana ay mangipatongpal isnan ninemnemna. ³⁴ Kaneg nan naisolat isnan kalin Apo Dios ay mangwani en,

“Ay waday mangtek isnan nemnem Apo Dios?
Maid. Isonga maid makabagbaga ken siya.

³⁵ Maid polos masapol Apo Dios tapno mabalin ay pabolodan nan ipogaw siya ta wada es di otangna.”

³⁶ Tet-ewa nan kanan nan naisolat tay siya nan nangboliw isnan am-in. Siya nan mang-ay-ayowan isnan am-in ta waday toloyda ya nan gapo ay naboliwda tapno madayaw siya. Isonga day-dayawen tako siya ay eng-enggana. Sapay koma.

12

Nan Osto Ay Isobalit Tako Ken Apo Dios

¹ Bebsatko, gapo isnan am-in ay gawis ay inik-ikkan Apo Dios ay pala ken datako ya gapo isnan seg-angna ken datako, kanak en pangaasiyo ta itedyo ken Apo Dios nan awakyo ay mang-ik-ikkan isnan kayatna tay siya nan gomasingana ken datako. Ikkan tako tay siya di nan osto ay maikkan no tet-ewa ay patgen tako si Apo Dios.

² Adi tako ipalpaliso nan ogali ya ik-ikkan tako isnan ogalin nan adi mamati. Nodi ipasokat tako ken Apo Dios nan nemnem tako tapno baken kaneg nan ogali tako isdin damo. Tay no siya di nan ikkan tako et mabalin ay getken tako nan ostoosto ya gawigawis ay kayat Apo Dios ay kapkapnekana.

Masapol Ay Osalen Tako Nan Laing Tako Ay Ostoosto

³ Gapo isnan lebbengko ay inyalin Apo Dios ay men-itdo ken dakayo kanak en adiyo ipapangato nan awakyo. Nodi masapol ay nemnemenyo ay ostoosto nan laingyo ay inted Apo Dios gapo isnan pammatiyo. ⁴ Tay nan laing ay naited isnan

mamati et natkenatken ay kaneg nan awak di ipogaw. Tay nan awak et adoado nan paltina ngem baken paliso nan oblada am-in. ⁵ Kaneg na ken datako ay mamati. Tay olay adoado tako ngem kaneg tako es-esa gapo isnan maitatapiyan tako am-in ken Kristo. Tay paltin nan esa nan tonggal esa ken datako am-in. ⁶ Isonga masapol ay ikkan tako nan ipaoblan Apo Dios ken datako sigon isnan laing ay intedna ken datako. Isonga no nan laingmo et nan mangibagaam isnan inpagtek Apo Dios ken sik-a, sigi, ikkam ay maitimbang isnan pammatim. ⁷⁻⁸ No nan mangbadangam isnan makasapol is badang wenna nan men-itdowam isnan kalin Apo Dios isnan iib-am wenna nan mangbadangam ken daida ay mangsolot ken Apo Dios ay ostoosto di laingmo et masapol ay ipasnekmo isnan nemnemmo ay mang-ikkan ay gawis. No nan men-itedam isnan wada ken sik-a ay ibadangmo isnan makasapol di ipaikkana ken sik-a et ikkam ay gawigawis ay maid polos imotam. No nan laing ay men-ipango di inted Apo Dios ken sik-a et ipangom nan ipogaw ay naitalek ken sik-a ay ostoosto. Wenna nan mangbadangam isnan kaseseg-ang di getkem et men-gasingka koma ay mang-ikkan.

⁹⁻¹⁰ Siya dana nan tapin nan kayat Apo Dios ay maikkan. Ipailayo ay tet-ewa nan layadyo isnan am-in ay ipogaw et nan iib-ayo ay mamati et nemnemenyo daida ay kanegyo tet-ewa bebsat. Patgenyo daida mo nan mangpatganyo isnan awakyo. Kaseselatyo nan ngawi dakayopay soloten ay kanayon nan gawis ay maikkan. ¹¹ Adi kayo somadsadot nodi itoltoloyyo

ay kanayon nan mang-ikkananyo isnan oblayo ay pala ken Apo Dios dakayopay men-gasing ay mang-ikkan. ¹² Men-gasing kayo abes isnan gawis ay namnamaen tako ay awnit ommat. Anosanyo koma nan naligat. Adiyoy taytaynan nan kanayon ay menlowalowanyo ken Apo Dios. ¹³ Men-ited kayo is badang isnan iib-ayo ay mamati ay makasapol is badang dakayopay men-gasing ay mangsangaili isnan somikom. ¹⁴ Nan ipogaw ay mangpaligat ken dakayo et adiyoy nemnemen en gawis no dosaen Apo Dios daida. Nodi ilowaloyo ta badangana daida. ¹⁵ No men-gasing nan iib-ayo ay ipogaw et makigasing kayo abes gapo isnan gasingda. Wenno no menseseg-angda et makisegang kayo abes. ¹⁶ Iyesayo nan nemnemyo koma isnan iib-ayo ay mamati tapno adi kayo men-asisape. Adiyoy polos menlalasinen nan nemnemyo wenno ipapangato nan awakyo isnan iib-ayo ay ipogaw. Adi kayo menbab-ain ay mang-ikkan isnan oblan di baa.

¹⁷ No waday mang-ikkan is ngawi ken dakayo et adiyoy ibab-aes. Nodi nan kankanan nan am-in ay ipogaw en gawis et siya koma nan ik-ikkanyo. ¹⁸ No mabalin koma et bakenka is mangiloglogi is ngalawngaw isnan ipogaw tapno gawis nan menginayyemanyo am-in. ¹⁹ Laylaydek ay bebsatko, adi kayo menbab-aes. Bay-anyo ken Apo Dios tay naisolat isnan inpasolatna en, “Sak-en ay kanga-towan nan mang-ikkan isnan baes.” ²⁰ Isonga ikkan tako nan kaneg nan naisolat id kasin ay mangwani en no naowat nan bosom dakat paka-nen. No naewew et painomem. Tay no siya di nan ik-ikkan tako et mabainan ay pilmi gapo isnan

ngawi ay inikkana. ²¹ Isonga kanak en adi tako koma paabak nan gawis ay ik-ikkan tako isnan ngawi. Nodi nan kanayon ay ikkan tako et nan gawis tapno maabak nan ngawi.

13

Masapol Ay Patiyen Tako Nan Menlebbeng

¹ Siya dana pay nan ibagak. Am-in tako ay ipogaw et masapol ay patiyen tako nan menlebbeng isnan gobilno tay maid lebbeng is baken ken Apo Dios is nagapowana ya am-in nan menlebbeng et si Apo Dios nan nangipatakdeg. ² Isonga nan mang-adi ay mangpati isnan menlebbeng et adyana abes ay mangpati isnan kayat Apo Dios ay maikkan. Et siya di nan gapo ay madosa siya. ³ Nan ipogaw ay mang-ik-ikkan isnan gawis et maid iyegyatna isnan menlebbeng. Ngem nan mang-ik-ikkan isnan ngawi et omegyat. Isonga no laydenyo ay maid iyegyaty ken daida et nan gawis nan ik-ikkanyo. Tay no siya di nan ik-ikkanyo, men-gasing nan menlebbeng ken dakayo. ⁴ Tay ipap-aoblan Apo Dios ken daida nan oblada tapno gawis nan biyagyo. Ngem no ngawi nan ik-ikkanyo omegyat kayo koma tay mabalin ay osalenda nan lebbengda ay mendosa. Tay daida nan kaneg baan Apo Dios ay mangtongpal isnan kayatna ay mangdosa isnan ipogaw ay mang-ikkan isnan ngawi. ⁵ Isonga masapol ay tongtongpalen tako nan bilin nan gobilno tapno adi tako lak-amen nan liget Apo Dios. Ngem baken kedeng di is gapona nodi masapol ay tongpalen tako tay getken tako ay siya nan osto ay maikkan.

⁶ Isonga gapo tay si Apo Dios nan nangipatakdeg isnan gobilno et masapol ay bayadan tako nan bowis tako tay nan menlebbeng et ibab-aan Apo Dios daida ay mang-ik-ikkan isnan oblada ay pala ken datako. ⁷ Isonga am-in ay bowisyo et bayadanyo. Dayopay lispitowen nan menlebbeng tay siya nan ostoosto.

Nan Kapatgan Ay Bilin

⁸ No waday otang tako masapol ay adi tako bayabayagen ay mangbayad. Malaksig mo nan otang ay maid patenggana ay layad isnan iib-a tako. Tay no layden tako nan iib-a tako ay ipogaw et matongpal am-in nan linteg Apo Dios. ⁹ Tay nan bilbilin ay mangmangwani en adi kayo menkamkamolala ya adi kayo menpatpatey ya adi kayo mangak-akew ya adi kayo men-ap-apal wanno nan kompolmi ay tapin di bilin et matongpalda am-in isnan esay bilin ay mangwani en laylaydem nan iib-am ay kaneg nan manglaylaydam isnan awakmo. ¹⁰ Tay no laylaydem nan iib-am et maid polos ngawi is ikkam ken daida. Siya di nan gapo ay kinwanik en matongpal nan am-in ay linteg Apo Dios no laylayden tako nan iib-a tako.

¹¹ Masapol am-ameden tako ay ikkan nan gawis tay getken tako ay omas-as-asag-en nan agew ay omaliyan kasin Kristo. Isonga masapol ay adi tako komaneg nan maseseyep ay ipogaw nodi kanayon ay ik-ikkan tako nan obla tako ay pala ken Apo Dios. ¹² Tay nganngani ay menpatengga nan labi. Adi mabayag dat somagong si Kristo ay mang-ala ken datako. Isonga dokogan tako koma nan am-in ay ngawi ay maikkan ta nan gawis di ikkan

tako tay siya nan kaneg almas nan ipogaw ay nalawagan nan nemnemda. ¹³ Owen, nan ostoosto ay maikkan nan ik-ikkan tako koma tay siya nan maibagay isnan ipogaw ay nalawagan nan nemnemda. Adi tako menbotboteng ya ik-ikkan nan kababain ay ik-ikkanda. Ya adi tako mamabai ya lomalaki wenna men-ap-apal ya makisapsape. ¹⁴ Baken nan ngawi ay kaykayat nan awak tako is palaglagsaken tako. Nodi nan ogalin Jesu Kristo ay Apo tako nan toladen tako.

14

Adi Tako Men-asiiyaw Maipanggep Isnan Nateknan Nan Nemnem Nan Esa Ken Esa

¹ Nan ipogaw ay nakapsot pay laeng nan pammatida et masapol ay dawatenyo daida ay maitapi ken dakayo. Ngem adi kayo makisongsongbat ken daida gapo isnan naitkenan nan nemnemda ken dakayo. ² Tay natkenatken nan nemnem nan esa ken esa. Nan nemnem nan esa et baken ngawi nan mangkakanana isnan kompolmi. Dapay nan nakapsot nan pammatina et nenemnemena ay kedeng nan madengdeng is gawis ay kanena. ³ Nan ipogaw ay maid egyatna ay mangan isnan kompolmi et adina nemnemnemen koma ay gagawis siya mo nan ipogaw ay omegyat. Ya nan es ipogaw ay omegyat ay men-isda et adina ibanag nan ipogaw ay maid egyatna tay dinawat Apo Dios siya. ⁴ Isonga adi tako men-asibanag. Tay maid lebbeng tako ay mangbanag isnan ipogaw ay baan nan teken. Nodi si Apo Dios ay Apona nan lombeng ay mangbanag ken siya no gawis wenna baken nan ik-ikkana. Et gawis nan ik-ikkana tay

makabael nan Apona ay si Kristo ay mangipaosto ken siya.

⁵ Nan esa pay ay nateknan nan nemnem di mamati et kankanan nan tapina en masapol ay patpatgen tako nan tapin di agew mo nan tapina. Ngem kanan abes nan tapina en paliso amin nan agew isonga adi masapol ay patgen tako nan esa mo nan esa. Ngem kanak en kigad nan esa ay mangnemnem isnan men-gawisana. ⁶ Tay nan ipogaw ay mangpateg isnan tapin di agew et ikkana tay siya nan gawis ken siya ay mangpateg ken Apo Dios. Paliso isnan ipogaw ay maid adyana is makan tay si Kristo nan patgena isnan men-iyamanana ken Apo Dios. Ya nan ipogaw ay mang-adi ay mensida et ikkana abes ay mangpateg ken Apo Jesus tay men-iyaman siya gedan isnan kanena. ⁷ Tay am-in tako ay mamati et baken tako et kedeng is kakwa isnan biyag tako ya olay isnan mateyan tako. ⁸ Tay isnan biyag tako masapol ay ipaona tako nan kayat Apo Jesus ken datako. Ya isnan mateyan tako et siya gedan nan kakwa ken datako. Isonga olay no matatago tako wenna matey tako et si Kristo nan kakwa ken datako. ⁹ Tay si Kristo et natey dat kasin matago tapno siya nan Apo tako isnan matatagowan tako ya isnan mateyan tako.

¹⁰ Isonga adi tako men-asidelaw wenna men-asibanag isnan maipanggep isnan kankanen tako. Tay am-in tako et si Apo Dios nan awnit mangbanag ken datako. ¹¹ Kaneg nan naisolat id kasin isnan kalin Apo Dios. Kinwanin Apo Dios en, “Nan kaneg nan katet-ewan nan matatagowak et kanegna nan katet-ewan nan awnit men-

palintomengan nan am-in ay ipogaw ken sak-en. Awnitda kanan am-in en tet-ewa ay sik-a nan Dios.”

¹² Isonga awnit sag-es-angena datako am-in ay mangipabaga ken datako isnan inik-ikkan tako isnan batawa.

Adi Tako Ikkan Nan Mangsakit Isnan Nemnem Nan Iib-a Tako

¹³ Gapo tay kaneg todi nan ommat adi tako iiyawen nan iib-a tako ay mamati. Nodi nem-nemen tako ay baken koma nan kompolmi ay mangseyat ken daida ay mangsolot ay osto ken Kristo is ikkan tako. ¹⁴ Tay isnan nemnemko ay esay maitatapi ken Apo Jesus et maid makan is malawa. Ngem no basol isnan nemnem di tapin di ipogaw gag-awis no adida kanen tay bomasolda no ipapatida ay mangkakan isnan kadodogisda.

¹⁵ Isonga no masaktan nan nemnem nan ib-am ay mamati gapo isnan mangkakanam isnan lawaena et baken layad nan ipailam ken siya. Isonga adim ipalobos ay madadael nan pammatin nan esay ipogaw gapo isnan makan tay natey si Kristo ay pala ken siya. ¹⁶ Owen, adi tako ikkan nan kanan nan tapin di ipogaw en ngawi ay olay baken ngawi isnan nemnem tako tapno maid domlawanda.

¹⁷ Tay isnan mentolayan Apo Dios et baken nan kanen nan ipogaw wenna nan inomena is napateg. Nodi nan napateg et nan osto ay maikkan ya nan natalna ay nemnem ya nan gasing ay it-ited nan Ispirito Santo. ¹⁸ Nan mang-ik-ikkan is dadi isnan men-ob-oblaana ken Kristo et men-gasing si Apo Dios ken siya ya kagagasing nan tapin di ipogaw siya. ¹⁹ Isonga ipakat tako ay mang-ikkan

isnan mang-olnos isnan nemnem di ipogaw ya nan mangbadang ken datako isnan mangsolotan tako ken Kristo. ²⁰ Kanak kasin nan kakakwanik. Adi tako koma dadaelen nan pammatin nan iib-a tako gapo isnan makan. Tet-ewa ay maid law-en Apo Dios is makan ngem basol tako mo siya nan maseyatan nan iib-a tako ay nakapsot nan pammatida. ²¹ Isonga gag-awis no adi tako mang-an is sida wenno ominom is alak wenno ikkan nan kompolmi ay maikkan no siya nan gapona ay maseyatan nan osto ay mangsolotan nan ipogaw ken Kristo.

²² Isonga nan patpatiyen nan tonggal esay ipogaw ay maipanggep isnan mabalin ay kanena wenno inomena et itoltoloyna ay patiyen ngem adina isongsongbat isnan kaipoipogaw. Tay mengasing nan ipogaw ay adi mendowadowa nan nemnemna gapo isnan patpatiyena. ²³ Ngem nan mendowadowa nan nemnemna gapo isnan makan et basolna no kanena tay olay kompolmi ay maikkan et no mendowadowa nan nemnem tako et tet-ewa ay bomasol tako no ipapati tako ay ikkan.

15

Ipaon-ona Tako Nan Iib-a Tako Ay Baken Nan Kayat Tako

¹ Datako ay napigsa nan pammatina ay maid adoado is mendowadowaan nan nemnemna et masapol ay an-anosan tako nan mendowadowaan nan nemnem nan nakapsot nan pammatina. Adi tako ipaon-on-ona nan

nemnem tako. ² Nodi ipaona tako nan iib-a tako tapno mabadangan ya maipapigsada isnan pammatida. ³ Tay siya di nan kaneg nan inik-ikkan Kristo. Egayna inpaon-on-ona nan awakna nodi inan-anosana nan ngawi ay inik-ikkan nan ipogaw ken siya. Kaneg na nan naisolat id kasikasin ay maipanggep ken siya ay mangwani en, “Nan liget nan ipogaw ken sik-a, Apo Dios, et sak-en nan nangipapasanda.”

⁴ Nan kaneg todi ay naisolat ya nan am-in ay tapina ay naisolat id kasikasin et inpasolat Apo Dios tapno maisolowan tako tapno mabalin ay anosan tako nan ligat ya maliwliwalian tako tapno adi makak-aan ken datako nan gawigawis ay namnamaen tako. ⁵ Si Apo Dios nan mangliwliwalih ya mangbadbadang ken datako tapno makaitpe tako isnan ligat. Sapay koma ta siya nan mangpos-a isnan nemnemyo gapo isnan mangtoladanyo isnan ogalin Kristo.

⁶ Tay no kaneg todi nan ik-ikkanyo et maesa nan nemnemyo ay mangdaydayaw ken Apo Dios ay Dios ya Aman Jesu Kristo ay Apo tako.

⁷ Isonga ibagak ken dakayo en laydenyo ay mangdawat isnan iib-ayo ay mamati ay olay baken paliso nan nemnemda isnan nemnemyo. Dawatenyo daida ay kaneg nan nangdawatan Kristo ken dakayo tapno madayaw si Apo Dios.

⁸ Adiyoy kalkalingkingan ay inmali si Kristo ay mangbadang isnan Judio tapno ipailana ay tet-ewa nan inkalin Apo Dios isdin alal-apoda. ⁹ Ya nan esa ay inmaliyana et gapo isnan baken Judio gedan tay kayatna ay daydayawenda si Apo Dios abes gapo isnan seg-angna ay mangitapi ay

mangisalakan ken daida. Siya di nan kaneg nan kinwanin Kristo ay naisolat id kasikasin ay mangwani en,

“Maitapiyak isnan baken Judio ay makidayaw ken sik-a. Olay nan kanta ay mangdayaw ken sik-a et kantaek.”

¹⁰ Kanan nan esa pay ay naisolat en,

“Dakayo ay baken Judio et makigasing kayo isnan ipogaw Apo Dios.”

¹¹ Ya nan esa pay. Kankanana en,

“Dakayo ay baken Judio et dayawenyo si Apo Dios. Am-in kayo ay ipogaw et daydayawenyo siya.”

¹² Nan esay mamadton Apo Dios ay si Isaias et kinwanina abes en,

“Awnit maiyanak nan esay apon Jesse. Awnit siya nan mentolay isnan am-in ay baken Judio. Et siya gedan nan kad-an nan namnamada.”

¹³ Isonga kanak en sapay koma ta si Apo Dios ay nang-ited isnan namnamaenyo et itedna abes koma nan natalna ay nemnem ya dadama ay gasing gapo isnan pammatiyo ken siya. Tay no siya di nan ommat et pomigpigpigma nan mangpatiyanyo isnan namnamaenyo gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo ay mangbadbadang ken dakayo.

Nan Mangkaytan Pablo Ay Mangibaga Isnan Gawis Ay Damag Isnan Addaaddawi Ay Il-ili

¹⁴ Bebsatko, isnan nemnemko et mapnekak ay nan kanayon ay ikkanyo et gawis. Getkek ay ostoosto nan mangtekanyo isnan maipanggep isnan pammatiyo. Mabalín ay isolowanyo nan iib-ayo. ¹⁵ Ngem insolatko nan inbagak tapno

adiyo kalkalingkingan. Maid dowadowak isnan inbagak tay wada nan lebbengko gapo tay sak-en nan esay apostolis Kristo ay pinilin Apo Dios. ¹⁶ Pinilina sak-en ay esay baan Jesu Kristo ay men-obla isnan baken Judio ay mangibagbaga ken daida isnan gawis ay damag ay nagapo ken Apo Dios. Isnan mang-ik-ikkanak is dana et ik-ikkak nan kaneg nan oblan nan mensilsilbi isnan Templon Apo Dios. Nan gapo ay mang-ik-ikkanak is dana et tapno dalosan nan Ispirito Santo daida tapno mabalin ay dawaten Apo Dios daida. ¹⁷ Adiyak mabain ay mangibagbaga isnan inik-ikkak ay pala ken Apo Dios gapo isnan mangtatakdownan Kristo ken sak-en. ¹⁸ Tay maid teken is ibagbagak nodi kedeng nan badang Kristo ken sak-en is gapo na ay nakabadangak isnan baken Judio ta mamatida. ¹⁹ Binadbadangana sak-en isnan inik-ikkak ya isnan kinkinwanik ya isnan kabaalak ay nang-ik-ikkan isnan kaskasdaaw gapo isnan kabaelan nan Ispirito Santo. Isonga inlogik id Jerusalem ay enggana id Ilirico et maid linaosak is egayak mangibagaan isnan gawis ay damag ay maipanggep ken Kristo. ²⁰ Tay nabayag ay kakakakayatko ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan deeyda ay il-ili ay maid inmona tay adiyak layden ay taktaken nan epdas inmona. ²¹ Kayatko ay ikkan nan kaneg nan naisolat ay mangwani en,
“Nan egay mangdenge isnan maipanggep ken siya et awnitda ilaen siya ya awnitda maawatan nan maipanggep ken siya.”
²² Gapo isnan mangkaytak ay mangibaga isnan gawis ay damag isnan natkenatken ay ili et siya di

nan gapo ay egayak pasyalen dakayo. ²³⁻²⁴ Ngem id wani kinwasko nan oblak isnan adoado ay ili ay naayda isonga kayatko ay pasyalen dakayo isnan omayak id Espanya tay ado ay tew-en ay ninemnemko ay pasyalen dakayo. No mabalin koma kayatko ay badanganyo sak-en isnan masapolko isnan omayak id Espanya no maiyiliwanak ken dakayo. ²⁵ Ngem id wani mensaganaak ay mangyey id Jerusalem isnan inolnong nan tapin di mamati ay mangbadang isnan mamati isdi. ²⁶ Tay nan mamati id Macedonia ya id Acaya et ninemnemda en gawis no men-olnongda is itedda isnan mamati ay makasapol id Jerusalem. ²⁷ Ningasingda ay mang-ikkan isdi et maibagay tay kega wada nan otangda isnan Judio. Kanak di tay maitapida isnan Judio ay kakwa isnan gawigawis ay badang Apo Dios ken daida isonga gawis no men-itedda is masapol nan Judio isnan biyagda. ²⁸ Isonga no id-anko nan ited nan baken Judio isnan Judio id Jerusalem daket ilogi ay men-biyahi ay omey id Espanya ngem domag-osak ken dakayo omona. ²⁹ Et getkek ay isnan omayak ken dakayo et gawigawis nan badang Kristo ken datako tapno am-amed pomigsa nan pammati tako.

³⁰⁻³¹ Nan esay kayatko ay ikkanyo bebsatko, et badanganyo sak-en ay mangilowalo ken Apo Dios ta badangana sak-en tapno adi saksakitan nan adi mamati ay Judio id Jerusalem sak-en. Ilowalowanyo sak-en koma gapo isnan layadyo ken Apo Jesu Kristo ya gapo isnan layad ay inted nan Ispirito Santo ken datako. Ilowaloyo abes tapno gawis nan mangdawatan nan Judio ay ma-

mati id Jerusalem isnan olnong ay eyeyko ken daida. ³² Tay no siya na nan ommat et pilmi nan gasingko ay omey ken dakayo no siya nan kayat Apo Dios. Et gapo isnan men-asiilaan tako, gomas-ing tako. ³³ Sapay koma ta si Apo Dios ay mang-ited isnan natalna ay nemnem nan mentetee ken dakayo.

16

Nan Kombos Nan Naay Ay Solat

¹ Wada nan esay mamati ay babai ay esay men-ob-obla isnan simbaan id Cencrea ay omey id issa ken dakayo. Febe nan ngadana. ² Kayatko ay dawatenyo siya ay gawis gapo tay ipogaw Kristo siya. Ikkanyo ken siya nan maikkan ay maibagay isnan ipogaw ay mamati. Badanganyo siya koma isnan masapolna tay adoado nan binadbadangana. Esangak abes ay binadangana.

³ Komosta ken Akila yas asawana ay Priscila ay men-ob-obla ay kanegko ay pala ken Jesu Kristo. ⁴ Olay nan biyagda et inpostada ay pala ken saken. Isonga mensalamatak ken daida. Ngem bak-enak et kedeng is mensalamat nodi nan am-in ay baken Judio isnan kasimbasimbaan isnan il-ilida.

⁵ Adoado pay nan kayatko ay menpakomostaan. Nan mamati ay madagdagop isnan baey da Akila et daida nan esa ya nan kanegko besat ay si Epeneto abes ay damdamo ay mamati isnan probinsiya ay Asia. ⁶ Komosta abes ken Maria. Pilmi nan oblana ay mangbadbadang ken dakayo. ⁷ Da Adronico ken Junia ay iib-ak ay Judio nan ib-ana ay menpakomostaak. Namatida sakpay

mamati et esangka nan naibalodanmi id kasin gapo isnan pammatimi. Pilmi nan lisipiton nan aapostolis ken daida. ⁸⁻⁹ Menpakomostaak ken Ampliato yas Estakis ay pilmi nan layadko ken daida gapo isnan pammatimi ken Apo Jesus. Ya si Urbano ay esay ib-a tako isnan men-ob-oblaan tako ken Kristo. ¹⁰⁻¹¹ Nemnemnemek abes si Apeles ay esay napaneknekan ay gawigawis nan pammatina ken Kristo. Nan pamilyan Aristobulo ya nan mamati isnan pamilyan Narciso et komosta ken daida am-in. Komosta abes ken Herodion ay esay ib-ak ay Judio.

¹² Kananyo en komosta ken Trifena yas Trifosa ay tapin di men-ob-obla ay pala ken Apo Jesus. Si Persida abes ay laylayden nan am-in ay mamati issa. Siya nan esa pay ay pilmi nan oblana ay pala ken Jesus. ¹³ Komosta abes ken Rufo ay gawigawis nan mangsolsolotana ken Kristo. Itapiyo nan inana ay kanegko ina abes gapo isnan inikkana ken sak-en. ¹⁴ Si Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas ya nan mamati ay maitatapi ken daida et ibagayo nan komostak ken daida am-in. ¹⁵ Itapiyo abes si Filologo yas Julia yas Nereo ya nan besatna ay babai yas Olimp as ya nan iib-ada ay mamati. ¹⁶ Menpinakomosta kayo abes ay mangipaila isnan men-asilaydanyo. Nan mamati isnan am-in ay tapin di simbaan et menpakomostada ken dakayo issa.

¹⁷ Wada nan bassit pay ay ibagak. Makailanyo tapno adiy o dawdawaten nan ipogaw ay mangipasangsongbat ya mangipaaddawi isnan ipogaw isnan osto ay pammati ay naitdo ay inpasnekyo.

Addawiyanyo daida ¹⁸ tay baken si Kristo ay Apo tako is men-ob-oblaanda. Nodi kedeng nan awakda is nemnemnemenda. Gapo isnan laingda ay komali is gawigawis et nalaka ay maal-allilaw nan nalaka ay maawis. ¹⁹ Kinwanik dadi tay olay mamagtek isnan adoado nan osto ay mangsolsolotanyo ken Kristo ya siya nan esay men-gasingak ken dakayo ngem kayatko ay maam-amed nan mangtekanyo isnan ostoosto ay maikkan dayopay adi nemnemnemen nan ngawi. ²⁰ Et si Apo Dios ay mang-it-ited isnan natalna ay nemnem tako et adi mabayag danat ipagatin si Satanas ken dakayo. Sapay koma ta likliknaenyo abes nan badang ya layad Apo Jesu Kristo.

²¹ Menpakomosta ken dakayo si Timoteo ay ib-ak isnan oblami ay pala ken Kristo. Menpakomosta abes nan iib-ak ay Judio ay da Lucio yas Jason yas Sosipatro. ²² Si Tercio ay ib-a tako ay mamati ay mangipasolsolatak isnan naay ay solat et menpakomosta siya gedan. ²³ Menpakomosta ken dakayo gedan si Gayo ay menteteeak. Kanayon ay sangsangailiyena nan am-in ay mamati ay omalali isna. Maitapi ay menpakomosta nan besat tako ay si Cuarto yas Erasto ay mangidoldolin isnan siping di omili.* ²⁴ (-)

²⁵⁻²⁷ Sapay koma ta daydaydayawen tako si Apo Dios ay enggana gapo ken Jesu Kristo. Kedkedeng siya is makagtek isnan am-in. Siya abes nan makabael ay mangipapipigsa ken dakayo isnan

---

* **16:23** Isnan tapin di Biblia, naitapi nan versiculo 24 ay mangwani en, "Sapay koma ta wawawada ken dakayo am-in nan badang nan Apo tako ay si Jesu Kristo."

pammatiyo ay kaneg nan kankanan nan gawis ay damag ay ibagbagak ay maipanggep ken Jesu Kristo. Nan gawis ay damag ay naay et egay naipagtek isnan ipogaw id kasin. Ngem id wani naipagtek isnan mangibagbagaanmi isnan inso-lat nan mamadton Apo Dios id kasin. Inbilin nan wawawawada ay si Apo Dios ta ibagbagami tapno waday somya ay mamati am-in nan kaipoipogaw isnan bawawa. Owen, dayawen tako siya koma ay enggana. Siya dana nan ibagak.

Kalin Apo Dios
New Testament in Kankanay, Northern

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kankanay, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kankanay, Northern

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

08554b00-f080-54cf-b131-babceaf06534